

MAAILMAN ERI KULMILTA

CDU valittiin rauhan Nobelistia

BONN L-Saksa - Länsi-Saksan hallituspuolue kristillisdemokraattinen CDU tuomitsi viime viikolla Nobelin rauhanpalkinnon myöntämiset idän ja lännen "Lätkärit ydinsotaa vastaan"-järjestölle. CDU kehottaa viestissään Nobel-komiteaa harkitsemaan asiaa uudelleen.

CDU:n edustajan mukaan puolueen pääsihteeri Heiner Geissler on kirjoittanut Nobel-komitealle ja kehoittanut sitä olemaan antamatta palkintoa järjestön toiselle puheenjohtajalle, neuvostoliittolaiselle lääkäri- ja teollisuusministeri Shimon Peresille. Perusteluksi sanottiin Tshazovin vainoavan maansa toisinajattajia.

Absolut ykköstilalle USA:ssa

TUKHOLMA - Ruotsalainen vodka menestyy USA:ssa. Ruotsin viikon jälkeen sen myynti ohi venäläisen, puolalaisen ja suomalaisen vodkan myynnin.

Absolut Vodkan markkinaosuus USA:ssa on noussut 42 prosenttiin ja viennin sinne odotetaan yhä lisääntyvän. Ruotsin koko alkoholivienti oli viime vuonna 170 miljoonaa kruunua.

Absolutia markkinoi Amerikkassa Carillon Co. Yhtiön antamien tietojen mukaan Absolutista on tullut johtava vodka-merkki.

5 palestiinalaista tuomittu laivakaappauksesta

GENOA Italia - Viisi palestiinalaista miestä tuomittiin maanantaina aseiden ja räjähdysainelaittomasta hallussapidosta italialaisen matkustajalaiva Achille Lauron kaappauksen yhteydessä. Rangaistukseksi miehet saivat neljästä yhdeksään vuoteen vaihtelevat vankeustuomiot.

Neljä osallistui matkustajalaivan kaappaukseen ja syytettiin mukaan viides auttoi laittomien aseiden hankinnassa.

Oikeudessa luettiin kolmen syytetyn lausunnat, joissa sanottiin PLO:n virkailija Abdul Abbasin antaneen heille kaappauksessa käytetyt aseet. Abbas puolestaan on evännyt syytöksen samoin kuin Yhdysvaltojenkin syytöksen, minkä mukaan kaappaus oli hänen suunnitteleman.

Kaappaajat joutuvat myöhemmin toistamiseen oikeuteen, sillä kerralla syytetynä amerikkalaisen Leon Klinghofferin kidnappaamisesta ja murhasta lokakuun 7-9 päivien välisenä aikana.

Kolmen tuomarin paneeli tuomitsi miehet kuultuaan sitä ennen todistusaineistoa. Tuomarit harkitsivat päätöksen kaksi tuntia ja 20 minuuttia ennen kuin ilmoittivat päätöksestään.

Englanti ja Irlanti allekirjoittivat sopimuksen

LONTOO Englanti - Englannin pääministeri Margaret Thatcher ja Irlannin tasavallan pääministeri Garret Fitzgerald allekirjoittivat viime viikon perjantaina yhteisen Pohjois-Irlantia koskevan historiallisen sopimuksen Hillsboroughin linnassa lähellä Belfastia.

Allekirjoitusseremonian jälkeen pääministerit kättelivät toisiaan satojen reporterien ja valokuvaajien edessä. Seremonia radiotiin ja televisioitiin kautta maakunnan.

Sopimus antaa Irlannin tasavallalle ensi kerran oikeuden sanoa sanansa. Englannille kuuluvan Pohjois-Irlannin asioissa. Sopimus on dramaattisin yritys 11 vuoteen löytää ratkaisu Pohjois-Irlannin ongelmiin. Silloin Englanti yritti luoda maakuntaan protestanttien ja katolilaisten yhteishallituksen.

Irlannin saari jaettiin Irlannin tasavallan ja Pohjois-Irlannin vuonna 1921. Viime viikollinen allekirjoitus oli ensimmäinen kerta, kun Englannin ja Irlannin hallitukset ovat päässeet yksimielisyyteen Pohjois-Irlannin kysymyksestä.

Sopimuksen tavoitteena on antaa katolisen tasavallan edustajille oikeus edustaa Pohjois-Irlannin väestöä. Siksi Englannin ja Irlannin tasavallan ministerien on määrä tavata säännöllisesti kerran kuukaudessa Pohjois-Irlantia koskeissa neuvotteluissa.

Sopimuksen toteuttamista varten luodaan myös pysyvä englantilaisista ja Irlannin tasavallasta tulevista virkamiehistä koostuva sihteeristö.

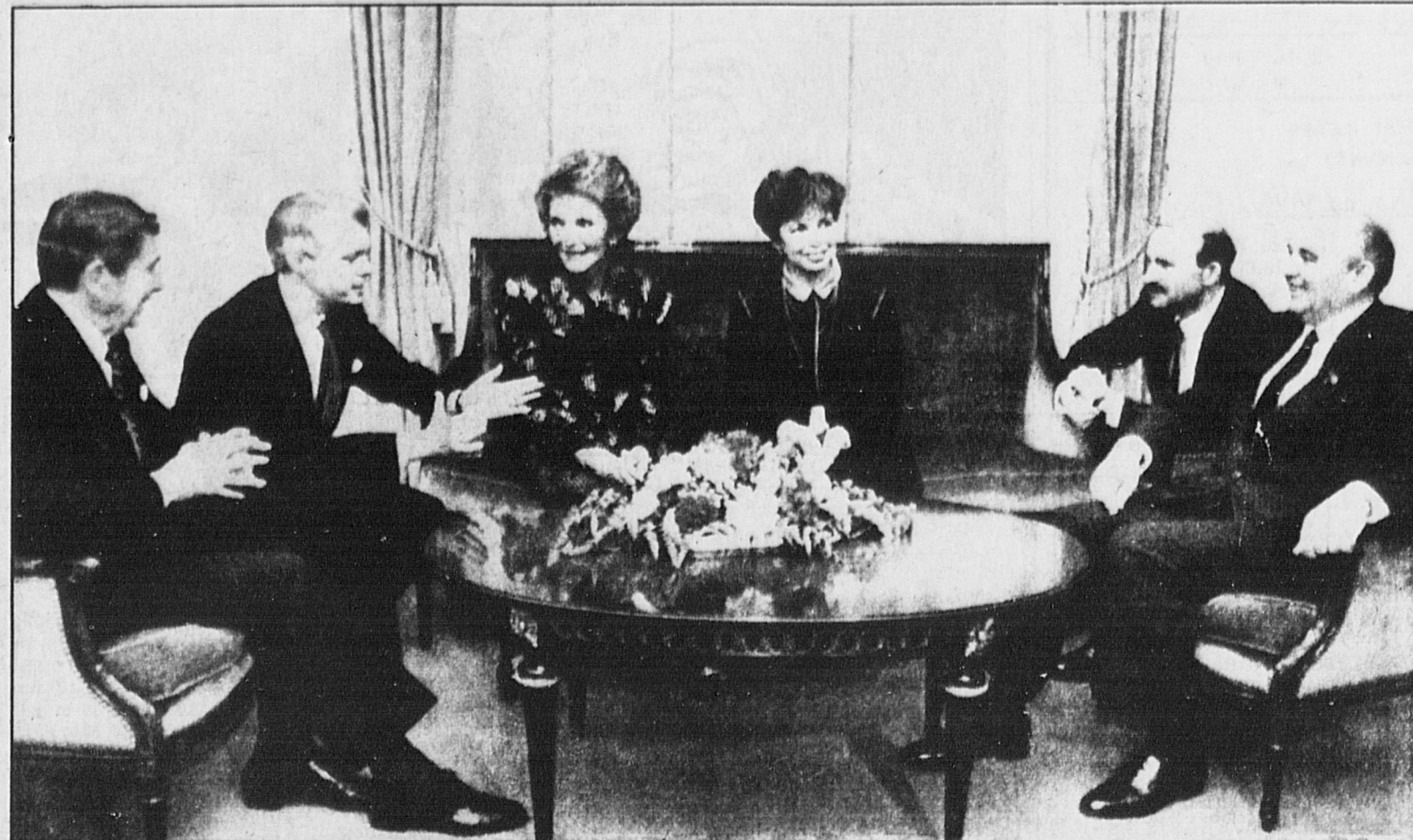
Puolalle uusi hallitus

VARSOVA Puola - Puolassa ilmoitettiin viime viikolla hallituksesta muutoksista hallituksen kokoonpanossa. Tärkein vaihdos oli uuden ulkoministerin nimitys. Samalla hallituksen jäsenten määrää vähennettiin.

Uusi ulkoministeri on Marian Orzechowski, joka on toiminut kommunistisen puolueen yhteiskunnallisen korkeakoulun rehtorina. Aikaisemmin ilmoitettiin, että aiempi ulkoministeri Stefan Olszowski eroaa kommunistisen puolueen johtoliikkeen poliittisista.

Uuden pääministerin Puola sai jo viikkoa aikaisemmin jolloin puoluejohtaja Wojciech Jaruzelski luopui pääministerin virasta. Uudeksi pääministeriksi nimettiin silloin Zbigniew Messner. Jaruzelski puolestaan nimettiin valtionpäämieheksi.

Puolan viranomaisten mukaan muutokset hallituksessa ja puoluejohtajassa merkitsivät "normaalistamisprosessin jatkumista."

Tulkit istuvat presidentti Reaganin ja hänen vaimonsa Nancy'n sekä Mihail Gorbatschovin ja hänen vaimonsa Raisan välissä, pariskuntien rentoutuessa ennen ensimmäistä yhteistä illallista. Neuvostoliiton johtaja vaimoineen toimi isäntänä Neuvostoliiton Geneven lähetystön tiloissa tarjoilla illallisella.

Reaganin ja Gorbatschovin tapaaminen 'asiallinen'

GENEVE Sveitsi - Presidentti Reagan ja Neuvostoliiton puoluejohtaja Mihail Gorbatschov neuvottelivat tiistaina noin kahden tunnin ajan, odotettua huomattavasti pidempään. Kumpikin osapuoli sanoi ilmiin olleen erinomaisen.

Mahtivaltojen johtajien oli määrä neuvotella kahdenkeskisesti, tulkkien seurassa noin 15 minuutin ajan, mutta ensimmäinen tapaaminen venyi kokonaiseksi tunniksi. Ilta-päivällä miehet tapasivat uudelleen.

Gorbatschov kertoi reportereille ennen ensimmäistä tapaamista, että hänen aikomuksenaan oli ehdottaa Geneven ase-neuvottelujen jatkamista ennen suunniteltua

tapaamispäivää tammikuun 16. päivää.

Ensimmäisen tapaamisen jälkeen johtajat olivat yksimielisiä ainakin yhdestä asiasta: täydellisestä uutis-pimennyksestä. Neuvostoliittolaisten tietolähteiden mukaan pimennys oli Yhdysvaltojen ajatus, ja Gorbatschov suostui siihen.

Valkoisen Talon puhemies Larry Speakes sanoi sekä Reaganin että Gorbatschovin saatavan antaa keskipäivän lyhyet lausunnot tapaamisesta noin 3000 reportterin joukolla.

"Kummankin osapuolen tulee osallistua päätösten tekoon," sanoi Gorbatschov ennen ensimmäistä tapaamista.

"Mikäli jompikumpi osapuoli vaatii vain oman näkökantojensa huomioimista, ratkaisu ei ole mahdollinen. Olemme riippuvaisia toinen toisistamme," hän jatkoi.

Kun lause oli käännetty englanniksi, Reagan vastasi: "Olen samaa mieltä." Reagan sanoi tapaamisen olleen "asiallisen". Kysyttäessä, oliko he tehneet mitään päätöksiä, presidentti sanoi päätösten teon jätetyn itse neuvottelupöydälle, minkä ääressä neuvotteluaan kahdeksan tunnin ajan kahden päivän sisällä.

Presidentti Reagan toimi isäntänä ensimmäisenä päivänä. Gorbatschovin vuoro oli keskiviikkona, toisena tapaamispäivänä.

Valtiomiesten vaimot, Nancy Reagan ja Raisa Gorbatschov tapasivat toisensa teen merkeissä. He keskustelivat miehistään ja toivostaan huippukokouksen suhteen. Vierailun päätyttyä he kutsuivat toisensa vierailulle kotimaisiin.

Reagan sanoi uskovan, että sekä hänellä että Gorbatschovilla on samat päämäärät. He sanoivat rauhan olleen tapaamisen keskustelun aiheena. Neuvostoliiton presidentti Andrei Gromyko on kuvannut Gorbatschovia mieheksi, jolla on "rautaiset hampaat". Kysyttäessä, onko siinä perää, Gorbatschov vastasi: "Sitä ei olla varmistettu. Ainakin toistaiseksi käytän vielä omia hampaitani."

Kolumbiassa pelätään uutta purkausta

ARMERO Kolumbia - Armeron, runsaan 20,000 asukkaan kaupunki Kolumbian kahvinviljelyseudulla Bogotasta luoteeseen, katosi Nevado del Ruiz-tulivuoren rinteiltä pitkin valuneen jättiläsmäisen mutajärvien alle varhain viime viikon perjantaina. Pelastustyöläiset saapuivat paikalle perjantai- ja lauantai- aamuna etsien mutajärvien ja kivimerenstä henkijääneitä vuosisadan pahimmasta tulivuorenpurkauksesta. Purkaus tuhosi Armeron kaupungin ja sen uskotaan surmanneen noin 25,000 ihmistä.

Mutakerros on paikoitellu uuden järvien paksuinen. Järkytyksissä olevat eloonjääneet asukkaat kertoivat pelastuneensa kiipeämällä puuhin tai tarrautumalla tulvaveden mukanaa tempaamiin puurunkoihin.

Lumipeitteisen 16,200-jalan korkeisen tulivuoren alkaessa jyristä lähes vuosi sitten Kolumbian viranomaiset ja kansainväliset asiantuntijat laativat hätätilasuunnitelmaa, mutta niitä ei oltu toteutettu. Vain muutamia tunteja ennen purkausta paikalliset

radioasemat haastattelivat viranomaisia, joiden mielestä tilanne ei ollut vaarallinen.

Tiedemiehet sanoivat onnettomuuden, samoin kuin syyskuun maanjäristyksen Meksikossa sekä Mount St. Helenin vuoden 1980 purkauksen, olleen seurauksena laon valtameren pohjan geologian muutoksista. Purkauksen seurauksena rannikolla, Asiantuntijoiden mukaan mutajärvi eteni toisinaan jopa 60 mailin tuntinopeudella.

Henkilöautoja, busseja ja ambulansseja kulki jatkuvasti Armeron ja vajaa 10 mailin etäisyydellä olevan lähimman lentokentän välillä. Eri puolilta maata oli kutsuttu lentokoneita kuljettamaan eloonjääneitä turvaan.

Presidentti Belisario Betancur, joka ei ollut vielä toipunut pääkaupungin Bogotan oikeuspalatsin verisestä miehityksestä ja takaisinvaltauksesta, lensi paikalle ohjattuaan pelastustöitä.

Yhdysvallat lähetti paikalle 12 helikopteria, teltoja sekä lääkintätarvikkeita.

Teinien sankarit

Murphy, Reagan, Cosby

The World Almanac and Book of Facts julkaisi suuren kuuden vuosittaisen gallupinnsa siitä, ketkä ovat amerikkalaisen oppikoululaisten sankareita. Yli 4000 reikä 145 eri kaupungissa kautta maan osallistui tutkimukseen.

Ensimmäiselle sijalle pääsi koomikko Eddie Murphy. Häntä seurasi presidentti Reagan ja koomikko-televisiöitä Bill Cosby. Neljännelle sijalle oli rock-muusikko Prince. Listaa jatkoi Rocky Rambo elokuvatahti Sylvester Stallone (ensimmäisellä sijalla vuosittain), näyttelijä Clint Eastwood, rock-laulaja Madonna, tanssija-näyttelijä Debbie Allen, koripalloilija Michael Jordan ja Olympia-voittaja voimistelija Mary Lou Retton.

Yllätyksenä tuli "äiti" yhdenkättä sijalla. Kustantaja Jane Platt sanoi tämän olleen ensi kerran, kun yleisryhmä pääsi listalle.

Kanada lisää panostaan Naton napa-alueiden puolustuksessa

WASHINGTON - Kanada on yhä aktiivisemmin tulossa mukaan läntisen puolustustiliiton Naton pohjoisnapa-alueen puolustukseen. Tänä talvena Kanadan ilmavoimat osallistuu yhdessä Yhdysvaltain ilmavoimien kanssa suuriin sotaharjoituksiin napapiirin pohjoispuolella.

Harjoitusta pidetään osana Pohjois-Amerikan mantereen pohjoisensivun vanhentuneen puolustusjärjestelmän tehostamista ja nykyaikaistamista.

Uusien aseiden - kuten risteilyohjusten - kehittäminen on antanut Yhdysvalloille aiheen yrittää saada Kanada yhä tiukemmin mukaan napapiirin puolustukseen. Napapiirin alue on kauan ollut puolustuksellisesti tehottomaa aluetta. Nyt alueelle suunnitellaan laajemman vakolulentoverkon rakentamista.

Talven sotaharjoitukset eivät suinkaan sattumalta osu yhteen neuvottelujen kanssa, joissa on tarkoitus jatkaa 28 vuotta Kanadan ja Yhdysvaltain välillä voimassa ollutta Pohjois-Amerikan Ilmapuolustussopimusta (NORAD).

Sopimusta on rutiinimaisesti pidennetty aina viiden vuoden välein, mutta nyt neuvotteluista odotetaan tavallista monimutkaisempia.

Sosiaalilmenoista puolustukseen

Yhdysvallat on useiden vuosien ajan yrittänyt saada Kanadan ottamaan suuremman vastuun pohjoisen alueen ilmapuolustuksen järjestämisestä. Yhdysvallat on vedonnut mm. siihen, että Kanadan puolustusmenot ovat henkeä kohti alhaisimmat koko puolustusliitossa Luxemburgia lukuunottamatta.

Keskustelu pohjoisen alueen ilmapuolustuksesta on saanut Kanadassa uutta vauhtia presidentti Ronald Reaganin julkistettua suunnitelmansa avaruuspuolustushankkeesta.

Jatkuu sivulla 4

Israelin Peres erotti Sharonin

JERUSALEM Israel - Israelin pääministeri Shimon Peres erotti viime viikolla kiistellyn kaappa- ja teollisuusministerinsä Ariel Sharonin. Hän torjui myös Sharonin anteeksipyyntökirjeen.

Kaappa- ja teollisuusministeri Sharon oli syyttänyt pääministeriä aikeista myydä Israelin maaperää Jordanialle.

Työväenpuoluetta edustava pääministeri Peres ilmoitti Sharonin erottamisesta hallituksensa ylimääräisen istunnon jälkeen keskiviikkoiltana.

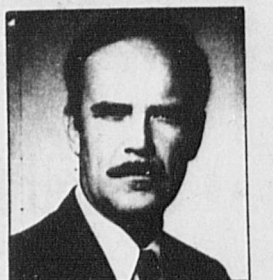
Oikeistolaisesta liid-ryhmittymään kuuluva kenraali Sharon on sotasankari ja entinen puolustusministeri. Hänen katsotaan myös olevan vastuussa libanonilaisten oikeistofalangistien pääsystä palestiinalaisiin Sabran ja Shatilan pakolaisleirihin Beirutin lähellä vuonna 1982. Falangistit surmasivat satoja, eräiden tietojen mukaan tuhansia palestiinalaisia.

Puolustusministerinä toiminut Sharon joutui eroamaan edellisestä hallituksesta Beirutin pakolaisleireissä toimeenpannun verilöylyn takia.

Nykyistä suurta koalitiota muodostettaessa heinäkuussa 1984 sovittiin, että kaksi ensimmäistä vuotta sen pääministerinä toimii Shimon Peres ja kaksi seuraavaa Ikin Jitzhak Shamir.

Mikäli Israelissa ajudetaan uusiin vaaleihin, pidetään työväenpuolueen survoittoa mahdollisena. Siivoksi pääministeri Peres on kasvatannut suosiotaan merkittävästi. Osa työväenpuolueesta vastusti hallitukseen menoa oikeiston kanssa nimen omaan Sharonin mukanaolon vuoksi.

Müller kutsuttiin kotiin

Richard Müller

Suomen Washingtonin suurlähettiläs Richard Müller on kutsuttu kotimaahan. Tasavallan presidentti määräsi hänet disponibilleettin eli ulkoministerin käytettäväksi ensi vuoden alusta.

Päästä ei tarvitse muodollisesti perustella, mutta suurlähettiläs Müllerin katsotaan menettäneen uskottavuuttaan sen jälkeen, kun valtionlouden tarkastusvirasto ryhtyi tarkastamaan hänen edustustilejään. Tarkastusviraston tarkastuskertomus on päätetty pitää salassa ja ulkoministeriölle annettiin aikaa joulukuun puoliväliin antaa asiasta oma selvityksensä. Lopullisia päätöksiä asiasta on odotettavissa tammikuussa.

Suurlähettilään disponibilleettiä kestänyt normaalisti kaksi vuotta, jona aikana hän suorittaa kotimaassa ulkoministerin määräämiä tehtäviä.

Müller torjui syytökset

Suomen Washingtonin suurlähettilään Richard Müllerin edustustili on joutunut suurennuslasin alle. Ulkoministeriön korkeimmassa johdossa tapausta luonnehditaan vakavaksi. Valtionlouden tarkastusviraston edustaja on käynyt Washingtonissa tutkimassa Müllerin edustustilien mahdollisia epäselvyyksiä.

Tarkastusviraston selvitys on parastaikaa ulkoministeriössä, jolla on aikaa lausuntonsa antamiseen 16. joulukuuta asti. Viraston selvitystä pidetään sisällöltään painavana.

Suurlähettiläs Müller on pyssynyt prosessin kestäessä hiljaa. Aamulohden Washingtonin kirjeenvaihtajalle hän kuitenkin vakuutti syyttömyyttään.

-En katso toimineeni vastoin ministeriön sääntöjä näissä asioissa.

Richard Müller kieltäytyi kommentoimasta häneen kohdistuneita syytöksiä, koska tutkimukset ovat vielä kesken.

-Olen koettanut toimia virkamiehen tavoin ja olla antamatta minkäänlaisia kommentteja julkisuuteen. Val-

tionlouden tarkastusvirasto tutki asiaa ja m'nä pidän epäkorrektina arvioida sitä tässä vaiheessa, koska asia ei ole viraston kohdalta vielä loppuunkäsitelty.

Müller vakuuttaa kuitenkin syyttömyyttään painokkaasti.

-Sen vain sanoa-- ja pitää sinä jokaisella ihmisellä asiana--että minä en miltään kohdalta hyväksy mitään väitteitä tahallista vilpillisistä toiminnasta tässä asiassa.

Suurlähettiläs Müllerin epäillään laskuttaneen liian suuria edustuskorvauksia. Esillä ovat olleet muun muassa hänen vuotensa 1983 jätessään puutarhailijalla presidentti Koiviston vieraillessa Yhdysvalloissa. Müller on jo joutunut maksamaan ulkoministeriölle takaisin 74,000 markkaa puutarhailijansa 'kuluista'.

Suomen ulkopoliittinen johto harkitsee tiettävästi Müllerin kutsumista kotimaahan jo ennen lausuntoajan umpeutumista. Tarkastusviraston selvitys voi johtaa myös syytösten nostamiseen, siitä tehdään päätös kuitenkin vasta sitten, kun virastolla on käytettävissään sekä ulkoministeriön että Müllerin lausunnot.

Tarkastusvirasto: Salainen paperi jo lain nojalla

Toimistopäällikkö Jukka Kulonpalo valtionlouden tarkastusvirastosta oli se mies, joka syksyllä kävi tutkimassa suurlähettiläs Müllerin dokumentteja Washingtonissa asti. Aikaa kului kolme työpäivää plus matkat.

-Kun joku sitten kysyi, että m'lainen matka oli, niin vastasin, että työteläis.

Jatkuu sivulla 4

This week in

The Finnish-American

RAIVA AJA

Page 3

- Finland in the fall - Roy Helander's account of his recent trip continues with visits to Kuopio and Helsinki for a weekend.
- Progress is being made on the FAHAPalms in Sonoma, California.
- Boston's Finlandia Foundation is planning a sumptuous Pikkujoulu feast.
- The Finnish Folk Dancers of Fitchburg have a new name.
- Mini Mail Mart in Fitchburg carries the products from a new bakery in New Hampshire.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905

Published by RAIVAAJA PUBLISHING CO -
Weekly on Thursday except when Holiday falls on
Thursday, then on Wednesday
147 Elm St., P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Phone (617) 343-3822
Second Class postage paid at Fitchburg, MA

Marita Cauthen
Editor

J. N. Ratilo
Manager

SUBSCRIPTION RATES (TILAUSHINNAT)

UNITED STATES	CANADA
12 Mo. \$20.00	
6 Mo. 13.00	
3 Mo. 9.00	
FINLAND	
12 Mo. \$24.00	
6 Mo. 17.00	

Single copies 35c

Pentagonin ristiriidat

Puolustusministeri Caspar Weinbergerin presidentti Reaganille antamat ohjeet Geneven huippukokouksen edellä toivat jälleen kerran esille ne aseidenkontrollointia vastustavat asenteet, joita Pentagonin siviilisääntäiset johtohenkilöt ovat puoltaneet jo pitkään. Nämä asenteet ovat ristiriidassa kongressin enemmistön, kansallisten turvallisuusspesialistien ja jopa US:n sotilasviranomaisen asenteiden kanssa.

Weinberger on Reaganin läheinen ystävä ja yksi hänen vaikutusvaltaisimmista neuvonantajistaan. Tämä ei kuitenkaan oikeuta häntä ottamaan ohjaksia omiin käsiinsä.

Puolustusministeri Weinberger ehdotti kirjjeessään, että presidentti ei suostuisi noudattamaan vuonna 1979 solmitun SALT II:n ase-rajouksia. Samalla hän pyysi, että presidentti ei suostuisi vuonna 1972 solmitun ballististen ohjusten vastaisen sopimuksen rajoittavaan tulkitsemiseen. Aseidenkontrollointia ajavat asiantuntijat kuitenkin pitivät kumpakin elintärkeänä.

Lisäksi Weinberger ehdotti, että presidentti ei allekirjoittaisi mitään yhteistä tiedonantoa, mikäli se antaisi sellaisen kuvan, että Neuvostoliittokin on halukas noudattamaan sopimuksia.

Sanoma on selvä ja yksinkertainen: Neuvottelujen ei tulisi vaikuttaa millään tavalla Pentagonin suunnitelmiin.

Kirje oli kiusallinen ja siinä annetut neuvot huonoja. Kirje onnistui kuitenkin tuomaan esille ne ristiriidat, mitkä ovat kalvanneet Pentagonia jo pitkään.

Sankareita, onko heitä?

Koomikko Eddie Murphyn luomat hahmot ovat yleensä röyhkeitä ja ylenkatseellisia. He eivät taltu eivätkä alistu virkavallankaan edessä. Siksi ei olekaan mikään ihme, että hän on kaikkien hiljaisesti kapinallisten amerikkalaisten teini-ikäisten kateuden kohde ja sankari numero ykkönen.

Tällaisen kuvan antoi galluppi, mihin osallistui 4000 oppikoululaista eri puolilta maata.

Maltillinen, vastuuntuntoinen Ronald Reagan tuli toiseksi. Häntä seurasivat viihdemaailman edustajat Bill Cosby, Prince, Sylvester Stallone, Clint Eastwood, Madonna ja Debbie Allen. Vasta sitten näkylistä urheilijoita, koripallotähti Michael Jordan ja Olympia-mitalisti Mary Lou Retton. Yhdestoista oli kaikkien ikkoma äiti.

Eipä ole juuri yllättävää, että amerikkalaisten nuorten sankarit löytyvät viihdemaailman rivistöstä. Vaikka Reagan määritelläänkin nykyisin poliitikoksi, hän on ainoa koko listalla. Vielä vuosikymmen sitten urheilijat sijoittuvat useimmiten parille ensimmäiselle sijalle.

Rohkaisevaa on se, että viisi kymmenestä on musta ja että äiti on edelleenkin suosiossa.

Nimipäivät

Marraskuun 28 p. Heini
Marraskuun 29 p. Aimo
Marraskuun 30 p. Antti,
Antero, Ate
Joulukuun 1 p. Oskari
Joulukuun 2 p. Anelma,
Unelma
Joulukuun 3 p. Vellamo
Joulukuun 4 p. Aina, Aina,
Aina, Aina, Aina

Mitä muistat suurlakosta?

80 vuotta sitten lokakuun kolmantenakymmenentenä oli työläisjoukko koolla Helsingin Rautatientorilla. Päätettiin kehottaa kaikkia Suomen työläisiä suurlakoon ja sellainen alkoi jo samana päivänä.

Kahta päivää myöhemmin Tampereella pidetyssä kansalaiskokouksessa hyväksyttiin Yrjö Mäkelinin laatima punainen julistus, jossa vaadittiin mm. Suomen tunnustamista erityiseksi valtioksi, vaikka Venäjään kuuluvana.

Monien vaiheiden jälkeen hallitsija vahvisti uuden vaalilain 20. 7. 1906. Saatui yksikamarinen eduskunta, yleinen ja yhtäläinen äänioikeus, valittomat, salaiset ja suhteelliset vaalit ym. Seurasi vapautuneisuuden aika, jolloin työväenliike kasvoi kulovalkean tavoin.

Olemme lukeeet noista tapahtumista historiallisen joista. Elokuvien nistän on tehty. Mutta keskuudessamme on vielä monia veteraaneja, tervaskantoja, jotka ovat nuo päivät omiin silmiin nähneet, tosin lapsen silmiin, mutta nähneet kuitenkin. Mitä heidän mieleensä noista päivästä on jäänyt?

Kuului pauke

- Minä olin silloin vielä koululukija ja kotona Janakkalassa, sanoo 92-vuotias Anni Jyrkänne.

-Mieleeni on jäänyt vain eräs maidonhakumatka, Anni jatkaa.

- Halme maitoa yhdestä talosta ja matkan varrella oli korkea kallio ja kun me sinne kiipesimme, kuului jostakin kaukaa kova jyrinä. Myöhemmin eräs mies kertoi, että hän oli ollut poikansa kanssa meillä kalassa ja heille oltiin tulleet äkillisesti. Pauke oli ollut kova. No jälkeenpäin asiat ovat selvinneet. Emme me lapset suurlakosta Janakkalassa mitään tiennet, mutta se jyrinä tuli siitä, kun oli Viaporin kapina ja venäläiset sotalaivat ampuivat. Se oli vuosi suurlakon jälkeen.

Kynttilät paloivat

Senja Lehtinen on Anni muutaman kuukauden nuorempi. Hän asui Tyrvälällä, jonne jo silloin oli rautatie.

- Minun mieleeni on jäänyt se, kun junat tulivat Vammalan asemalle ja siellä paloivat kynttilät. Lakan aikana eivät junat kulkenet. Itse lakosta en mitään tiennyt. Isä oli maailmalla töissä. Juuri sillä kertaa hän taitoi olla Kotkaa rakentamassa ja välillä hän rakensi Lahtea. Sitten tulimme Helsinkiin ja hän oli rakentamassa muiden muassa Kallion kirkkoa.

- Koulussa minä silloin olin, muistelee Senja.

- En ollut vielä täyttänyt yhdeksää vuotta, kun minut kelpuutettiin koulun sille perusteella, että osasin jo lukea.

Kun isä joutui olemaan muualla töissä, olimme me kaksi nuorimmaista äidin kanssa kotona. Meille tuli sanomalehti ja ihmiset tulivat kuuntelemaan, kun luit sitä. Kaikki aikuiset eivät osanneet silloin vielä lukea ja monellekaan ei lehteä tullut. Muistan miten luit ihmisille uutisia Venäjän ja Japanin sodasta. Noina suurlakon aikana tulimme mukavasti toimeen. Nätkää ei ollut, mutta kun Helsingissä olimme maailman sodan ja kansalaissodan aikana, silloin meillä oli nälkä. Me olimme molemmat isän kanssa töissä ja kukaan ei ollut jonottamassa ruokaa. Maalta tuli joskus ruokapaketteja, mutta aina emme niitä onnistuneet saamaan, kun

ne takavarikoitiin. Silakkoita söimme silloin niin paljon, että kun muuta ruokaa rupe- si saamaan, me emme silakkoita syöneet vuosikausiin.

Jotakin suurta odotettiin

Äskettäin 90 vuotta täyttänyt Arvo Hällström, Kirjatyöntekijäin liiton entinen puheenjohtaja, oli suurlakon aikaan kymmenvuotias ja asui Tampereella.

-Minä muistan, että koulupöytäni edessä oltiin, vaadittiin leipää ja työtä ja taidettiin vaatia silloin myös kahdeksantuntista työpäivääkin, Arvo Hällström muistelee.

-Silloin oli tsaarivallan aika ja oli varottava santar-meja. Kutsuntalokkoja oli ja siksi Tampereelle oli tuotu pari patallijona venäläistä sotaväkeä.

-Mutta ilmassa oli jotakin. Odotettiin, että jotakin odotamatonta tulisi. Kaupungintalon parvekkeelta pidettiin puheita ja väkeä oli koolla valtavasti. Isenäisyyttä vaadittiin ja kaikki tiesivät odot-taan, että jotakin uutta tule-mista piti.

Elämä oli silloin kovin paljon erilaisista kuin nyt. Venäläinen virkavalta oli aina uhkaamassa...

Huhu kului

Matti Tammilehto asui suurlakon aikana Huittisissa. Hän oli 12-vuotias ja kävi Suttulan koulua Rieskan kylä-sä.

- Ei Huittisissa kaitapahtunut mitään suurlakon aikana, kun mieleeni on mitään jäänyt, mutta Ibbrikoffin murhan muistat. Siitä kerrottiin heti seuraavana päivänä koulussa. Tiedotusvälineitä ei siihen aikaan ollut, mutta huhu kului nopeasti, kun oli merkittävä asia.

Laukon torpparitkin mukana

Viljo Sohkanen oli suurlakon aikana juuri ja juuri 5-vuotias, mutta hän muistaa paljon tapahtumia.

-Se oli niin suuri asia, ettei meillä muista kotona puhuttakaan, hän kertoo ja toteaa Vilgrenin talon ikkunasta katsellessaan, kun väki marssi punaisten lippujen kanssa.

-Kotini oli Tampereella Lasaretinkadulla, joka nykyisin on nimeltään Pyhäjärvenkatu. Muistan, kun väkijoukko marssi Klingendalin tehtaalta ja meni trikootehtaalle. Isä oli mukana ja poikke-si kesken marssin kotiin. Hän oli töissä kaakelitehtaalla ja oli Tampereen työväenyhdistyksen luottamushenkilöitä. Lakkomarssi oli jostakin alkanut ja se kului tehtaalta ja työpaikalta työpaikalle ja aina mukaan liittyi väkeä ja tehtaat pysähtyivät.

-Kulkeessa kannettiin punaisia lippuja. Nykyään etole enää sellaisia isoja lippuja, joita kolmesta tangosta kannetaan. Suurlakkomarssilla sellaisia oli ja ne olivat juhla-lisen näköisiä.

-Vaino Linna kertoo Poh-jantähdessä, että herratkin olivat lakossa mukana, mutta en minä heitä nähnyt. Kes-kustorilla pidettiin koko vii- kon ajan kokouksia ja eistei- lä herroja ollut. Isän harteil-la minä istuin ja katselin ta- pahtumia. Puhujalavoja oli useitakin, kun kovaäänisiä ei ollut, niin piti selviytyä o- man äänen voimalla.

Sohkanen jatkaa: -Kerran oltiin menossa koukukseen Hämeenlinnan yli. Silloin piti väkeä ajaa sil- lal-

ta pois, kun siihen oli kokoon- tunut liikaa painoa ja pelät- tiin, että koko silta romahtaa. Siinä oli rautatien tukien va- rasssa puukansi ja se oli eh- kä voinut pettää. Marssimas- sa oli silloin mukana myös Laukon torppareita. Ei Tam- pereella Vesilahdelta junaa kulkenut, eikä muutakaan y- leistä kulkuneuvoa. Jotenkin ne torpparit vain olivat Tam- pereelle päässeet.

-Sen vuoden vappuna oli Sos.dem. Puolueen vappumer- kissä kolme kahdeksikkoo, yk- si tarkoitti 8 tuntia työtä, yk- si 8 tuntia vapaata ja yksi 8 tuntia lepoa...

Kapinallinen

Martta Salmela-Järvinen oli suurlakon aikana 13-vuo- tias ja koulussa. Hän asui heikkilästä yksin, kun äiti oli töissä Akaalla ja palasi vasta lakkovaiheen jälkeen.

-Minä olin mukana kovasti siinäkin hommassa, sillä ka- karasta asti olen poliitikassa mukana ollut, juttellee Martta.

-Kun se lakko-loppui, pu- hui opettaja koulussa, että meillä oli ollut kansallis- lakko ja kaikki oli saatu mi- tä tahdottiin. Mutta ei työvä- ki saanut muuta kuin lupauk- sia. Työväenjärjestöissä ol- tiin sitä mieltä, että lakkoa tulee jatkaa.

-Kun tulin kouluun, oli pi- hassa punakaartilaisia ja he sanoivat, ettei pidä mennä kouluun, mutta kun opettaja määräsi, menimme luo- kaan. Siellä syntyi pieni ka- pinallike ja sen johtaja oli yksi pieni Martta. Opettaja piti saarnan siitä, että työ- väki ryhtyy saavutettuja tu- loksia pilaamaan. Hän antoi meille tehtäväksi jäsentää sellainen lause, jossa sanot- tiin, että Suomi ei saa väki- vallalla mitään, mutta siviis- tys on ainoa pelastus. Si- nä kesken kaiken tuli luo- kaan punakaartilainen ja ha- lusi viedä työtönsä koulus- ta pois. Opettaja ajoi hänet ulos ja pani työn. Elin ni- meltaan, taululle jäsentämään tuota lausetta. Tyttö sanoi, että me olemme päättäneet, että lausetta ei käsitellä. O- pettaja kysyi, että kotkä me ja käski niiden, jotka olivat sa- maa mieltä, nostamaan kä- tensä. Yksi käsi nousi, Mar- tan käsi. Sitten pantin nimet mustaan kirjaan ja määrät- tiin lauantai-aresti Elinille ja minulle. Kun lauantai tuli, menimme istumaan, mutta E- linin isä tuli ja haki tyttärensä pois. Minua ei ollut kukaan pois hakemassa ja istuin ist- untointi loppuun, sanoo Mart- ta ja toteaa, että kun Elinin isä puhui vankina pitämises- tä, oli hän kai siten myös vanki - kapinallisuuden ta- kia...

ERKKI WIKSTEN (SS)

Lahjoituksia 80-vuotiaalle Raivaajalle!

TUKEMISRAHASTO NYT: \$10,999.94

Ellen V. Stanley, Lowell, MA \$50.00

Äitinsä Katri Wirkkalan (1889-1963) ja isänsä Leimo Wirkkalan (1889-1968) muistolle lahjoittaa Vellamo Waye perheineen, Sudbury, MA 20.00

George Bergröthin muistolle lahjoittavat Irma ja Helmo Rahnasto, Fitchburg . . . 10.00
Irja Wagg Finne, Lake Worth, FL 10.00
Olavi Wagg, Palm Beach, FL 10.00

Emmie ja Kaarlo Kivi, Carver, MA 5.00

Aukusti ja Aitiina Haglundin muistolle lahjoittaa Laura Pederson, Lake Worth FL 5.00

Kaino Waltari Rajala, Ashburnham, MA on lahjoittanut 55 kappaletta uutta kirjaansa "Finn of Ashburnham, MA 1903-1983" Raivaajan kirjakaupalle

Kiitos lahjoittajille!

Kuolleita

Fred A. Järvelä

LUNENBURG, MA - Fred A. Järvelä, 72, 1275 Massac- husetts Ave, kuoli marrask. 17, 1985 Burbankin sairaalas- sa.

Hän oli syntynyt Milford, N.H:ssä Jafet ja Hilma S. (Porkkala) Järvelän poikana ja asui Lunenburgissa 40vuoden ajan. Hän oli hitsaaja amatööriläisenä ja työskenteli General Electric Co:n palvelus- sessa Fitchburgissa 20 vuot- ta ennenkuin jäi eläkkeelle 1978.

Vainaja kuului Fitchburgin Messiah Luterilaiseen seura- kuntaan.

Kaipaamaan jäi vaimo Hel- vi M. (Blomstedt) Järvelä, poika James M. Järvelä, Mun- sonville, N.H.; kaksi tytärtä Judith H. Holden, Fitchburg ja Marsha A. Järvelä, Min- neapolis, Minn.; kaksi veljeä Edwin J. Järvelä, Castro Val- ley, Calif. ja William J. Jär- velä, Concord, Calif.; sisar Miriam J. Kruger, Milton; neljä lastenlasta sekä useita sisarusten lapsia.

Hautauksesta huolehti Sa- wyer-Miller Hautausseura Lunenburgissa. Hautajaiset pidettiin keskiviikkona Mes- siah Lutheran kirkossa past. L. Kenn Cobbin siunaamana. Hautausmaahan tapahtui North hautausmaahan.

Raymond "Joe" Cote

FITCHBURG, MA - Ray- mond "Joe" Cote, 68, 721 Rindge Road, kuoli maanan- taina marraskuun 18, 1985 Burbankin sairaalassa.

Hän oli syntynyt Fitchbur- gissa huhtikuun 14, 1917 Au- gust ja Anna (Oulette) Coten poikana ja asui täällä suurim- man osan elämästään.

Vainaja työskenteli US pos- tilaitoksen palveluksessa 27 vuoden ajan ennenkuin jäi eläk-

keelle 1975. Hän oli Toisen maailmansodan veteraani.

Kaipaamaan jäi vaimo Rau- ni (Forss) Cote; poika Robert A. Cote, Phillipston; tytär Sandra Valera, Lunenburg; kaksi veljeä Ronald Cote, Townsendissa ja Emery Cote, Fitchburgissa; sisar Rita Co- te, Fitchburg; neljä lastenlasta ja useita sisarusten lap- sia.

Siunaustilaisuus, jonka toi- mitti pastori L. Kenn Cobb, pidettiin keskiviikkona Sa- wyer-Miller Hautausseura- tissa Fitchburgissa. Hauta- minen tapahtui Forest Hill hautausmaahan.

William John Kulish

ADAMS, MA - William John Kulish, 72, Walling Road, kuo- li marrask. 4, 1985 North Adams Regional sairaalassa pitkän sairauden murtamana.

Hän oli syntynyt Gardner' ssa syysk. 2, 1913 John ja Victoria (Naliwaka) Kulis- hin poikana. Hän sai pääs- tötodistuksen Gardner High Schoolista 1931 ja Massachu- settsin yliopiston 1940 Stock- bridge School of Agriculture: sta.

Auessaan Gardnerissa hän kuului urheiluseura Intoon. Hän pelasi seuran koripallo- joukkueessa ja toimi samalla myös sen valmentajana.

Vainaja työskenteli osaväl- tion kalastus- ja riistaosas- ton palveluksessa Sandwich- hissä kalanviljelyslaitoksella Montaguessa. Vuonna 1955 hän sai päästötodistuksen State Police Academysta Framing- hamissa ja toimi riistanvar- tijana Berkshiressä vuodesta 1948-1976.

Kaipaamaan jäi vaimo Sirk- ka (Järvelä) Kulish, jonka kanssa vainaja avioitui 1946; poika William J. Kulish Jr., Basalta, Colo.; veli John Ku- lish, Hancock, N.H. ja kolme sisarusten lasta.

Jutustelua

MIES puheli kuolinvuoteel- see, kun hänellä on iso per- laan vaimonsa kanssa. "Saara, muista sitten varmasti antaa liike Taavin hoitoon, kun mi- nusta aika jättää".

"Taavinko? Miksei Jaakon? Hän on terävä poika".

Mies nyökkäsi voimattomasti. "Olkoon, mutta anna far- mariauto Harrille".

"Mutta Penttihin sen tarvit-

"Anna se sitten Pettille. Mut- ta Anna saakoon kesämökin".

"Mutta pappi. Kyllä sinä tie- dät, ettei Anna viihdy maal- la. Määrää se Liisalle".

"Kuule mamma", mies va- litti, "kuka tässä oikein kuo- lee - sinä vai minä?"

Suurlakko alkoi Suomessa Helsingin Rautatientorilla pidetyssä kokouksessa 30. 10. 1905 ja levisi samana päivänä ympäri maan. Lakkokokous ja sen pitopaikka olivat 80 vuotta sitten tämän näköiset.

The Finnish-American

RAIVA AJA

continued from last week --

Finland
in the
fall

By ROY HELANDER

KUOPIO

It was now time to head for my wife's hometown, if an exiled Karelian can call any town home. Kuopio was there, inviting as ever at the end of our four hour trainride (\$14 plus \$1.35 for a seat reservation per person one way).

Friends met us at the station and brought us to the Atlas Hotel, where we had last stayed 28 years ago. It had been completely refurbished and we had a lovely room facing the tori (\$63, dinner night).

I went out to buy a paper and on crossing the square could observe my wife at the window, her head leaning on her arm, and no matter how I waved, I could not break into her spell of reminiscences. You can't go home again... says who?

We had a marvelous four days visiting old friends, the homes where she had lived, the streets that she had known.

In the cemetery, flowers planted by the church and covered by our payment for 25 years of care, still bloomed. We paused at her parents' grave (singular since one is buried on top of the other) and at the last resting place of her grandmother, whose earthly path led from a home on Lake Ladoga that had to be deserted on a lovely summer's day, through years of travail in new surroundings to this lake country churchyard.

The hotel had a Lapp week going and was offering reindeer in various dishes, but our best meal was served at the Cumulus Steak House which I recommend to any visitors to this lovely city (3 entrees, 3 beers, 3 coffees came to less than \$60 including tip).

Breakfast in Finland often comes in the room rate and is served usually in buffet style. I recommend that you forget American breakfasts when abroad and eat of the wonderful breads, cold cuts, cheeses, salads, vegetables, pirakkas and coffee.

And how Kuopio had grown in seven years! The university and the new music center with a giant auditorium and a smaller chamber music room as well as facilities for the Conservatory... both were new to us.

Our friends told us that much of the city is heated from a central system that burns peat. Therefore, you see no smoke or smog from factory chimneys and large apartment houses. Only older private homes do not have this convenience.

Our visit to the Kuopio City Theater was rather sad in that we could only get seats in the last row where all the heat of the theater accumulated.

The play was "Cat on a Hot Tin Roof" (Kissa Kuumalla Katolla--no tin to spoil the alliteration), but it was poorly done.

The three sets had been reduced to one, which did not work and the decor was really not of Tennessee Williams' South, but rather of somewhere in Texas with Mexican style house and furnishings. Too much "Dallas" on the TV, I guess.

The quality of the acting was also pretty variable. However, we did meet Irmeli Heinänen, who is still acting at that theater as she was over thirty five years ago when Rajla was starting out there.

It was a pleasure to meet the lady of whom I had been hearing for three decades.

I got a big kick out of the fact that all the major cities of Finland were covered with posters advertising Digital Equipment Corp., my employer. Obviously there was a big campaign on. So there was no way to forget my workplace, even though I had vowed to do so.

HELSINKI
FOR A WEEKEND

All good things must come to an end, and so we flew back to Helsinki. We joined the rest of our baggage at my aunt's now empty house in Hiekkaharju where we stayed for the Helsinki portions of our trip.

We went to the local Sokos and bought interesting food for breakfast and midnight snacks. The rest of our meals we ate in the various restaurants of Helsinki.

We usually met after shopping in the Vaakuna Baari, situated above their reception desk. It has an elegant 1930's feel to it and affords a view of incoming guests.

Due to its central location right on the railroad square, the Vaakuna Grilli (Steakhouse on one side of the room, Fish on the other) is handy but not especially remarkable.

We only ate in an elegant place once, the Klaus Kurki on the Boulevard. Here three of us had the soup to nuts treatment with two drinks and the bill came to less than \$80 including tip.

While on prices, let me tell of our experience with pay toilets. Every tourist is astounded by the idea of paying admission to facilities in public buildings.

We were in Stockmann's department store when Rajla told me she was going to the ladies' room.

I said, "Here's a mark, don't forget you have to pay." She went but soon came running back.

"It's a mark and 50 pennies now."

I gave her a five mark piece and she went in, slammed it on the counter and told the attendant to keep the change. In fact, in some places the charge was 2.5 marks which translated into 40 cents. But this is usual throughout Europe. Some friends gave me some German marks before we left in case nature called on our arrival in Frankfurt. (Their airport did feature free toilets as did Helsinki's).

If you glance over your shoulder while standing at a urinal, you may well see a female porter mopping the floor behind you. Cleanliness is ensured around the clock in Finland.

Theater in Finland is very inexpensive. The best seats at the opera were only \$15, while musicals in the theaters cost \$12, straight plays even less.

"The Piggy Bank" (Säästö-possu) by Eugene Iibiche turned out to be a delightful French farce with Ritva Valkama and Olavi Ahonen being especially funny.

I have always loved the 20's German operetta "The Cousin from Batavia" (Odottettu serkku) from reading the book and score. I had never seen it, nor expected ever to see it in this life.

But lo! There it was at the Swedish Theater and in a wonderfully sparkling production with just eight people. A thorough delight plus a chance to visit this historic building. By the way, the play in Swedish is named "Kusinen från Batavia" which had all the locals calling it "pissy" Batavia.

(continues next week)

R. W. BICKFORD

INSURANCE AGENCY INC.
4 Central Street Ashburnham, MA
01430
Telephone 827-5909

SONOMA CA. - Happy Day! Construction of FAHA Palms, a new elderly living facility, has started and is to be ready for occupancy by June, 1986.

The old "Inn" building was demolished on August 19, to make way for the new facility. Cost of demolishing was \$16,000. It took 2-1/2 hours to flatten the old building into a pile of rubble to be hauled away somewhere in Petaluma.

Prior to its demolition a very hard working group of people removed and sold almost \$6,000 worth of anything that would sell. Our thanks to Walt and Irja Sundman, Eino Oksanen, Art Ojala, Bill Wickman, the Ahonens, Holmberg, Lehtos, Mäki, Petersons, Hendricks, Carlsons, Petaja, Saaris, Salo, Koskis, Stewart, Amidos, Kokkonens, Kinnery, Thompson and Ed Lehtinen.

FAHA Palms is being organized as a housing cooperative, with a corporate identity separate from Finnish American Home Association. This means

FAHA Palms

that FAHA will have no financial responsibility for the development or the operating costs of this new living facility and that the total financing for it is the responsibility of the new corporation.

However, FAHA, having been the sponsor of this new project, has been instrumental in developing the Articles of Incorporation, By-Laws, Land Lease and the Occupancy Agreement that the resident members must live by. FAHA has made sure that the long and short range goals as conceived, are maintained and protected. The project will be for elderly and will remain in the control of FAHA and the Finnish American community.

An initial land lease agreement between FAHA and FAHA Palms provides that FAHA will be paid \$400 per month for use of the land on which the new project will be built. The land lease is for 55 years, with four 11 year options for renewal.

At the end of each five years, the land lease cost agreement is

subject to review and adjustment, to reflect the land costs applicable at that time. As has been stated, management and maintenance costs are borne entirely by the new corporation. Yet, it can, if it chooses to, contract these services for a fee from FAHA.

Prospective resident members of the new facility are, Victor and Saimi Salmi, Reino and Eva Saari, Anneli and Arne Arniola, Emil Petaja, Melvin Makey, Elliot and Milka Amidon, Aili Kanerva, Olga Westerholm, Bertha and Ed Hagelberg, Sylvia and Gene Mannila, Walt and Irja Sundman, Tillie Miller, Olli and Lauri Lehto, Elma and Elmer Wright and Eino and Martha Maki, leaving the project with a vacancy of a 2 bedroom unit on the second floor.

If you have an interest in becoming a resident, contact Gene Mannila at 7700 Ricardo Cr., El Cerrito, Ca., 95476; Telephone (415) 525-8695.

-Finnish American Home Association News

Finlandia Foundation

Pikkujoulu

Come and enjoy a home-cooked feast, a sit down, family style Christmas dinner.

On Sunday, December 1st, 3 p.m. at St. Paul's Evangelical Lutheran Church (292 Concord Ave. - Route 2 - Arlington) Finlandia will celebrate Pikkujoulu in the treasured Finnish tradition, with caroling, gospel reading and a resplendent full course meal.

The long tables, decorated in the holiday spirit, will be groaning under fabulous Christmas Kinkkus (smoked and honey-baked) and all the traditional trimmings. While we feast, the children will delight us with their tonttu-leikit and snowflake dances.

Joulupukki, too, will make his usual appearance. (If you wish your child (children) to receive a small gift, make sure you bring one along and label it clearly with your child's name.)

In order to make reservations for this feast, please send your check for \$5.00 per adult (made payable to Finlandia Foundation, Boston Chapter) to Mimmu-Harttiala-Sloan, Fairbanks St. P.O. Box 124, Harvard, MA 01451. Also include the number of people in your party.

Children will eat free, but we have to know the headcount since the church can only accommodate 125 people.

Reservations will be accepted on a strictly first come, first served basis. PLEASE send in your checks and reservations immediately, by return mail. All reservations must be in by November 25th at the latest.

If we cannot accommodate you - if there is no more room - we will inform you by phone and return your check.

Mimmu Harttiala-Sloan, our most capable Akka Yliemäntä (Chief Hostess), will be aided by various ladyelves including Aire Majla, Marja Terttu, Vera Raila, Liisa, Yvonne, Pirjo, Salmi, Pirkko, Linda and Ellen. It should be a deliciously wonderful family affair, a memorable way to kick off the Christmas season.

THE OCTOBER meeting with our Estonian cousins packed the church to its maximum capacity. Everyone immensely enjoyed the songs performed for us by Epp-Ka-

rike Urima-Sonin and Mirja Visuri.

It was such a pleasure to hear the traditional Estonian and Finnish music sung so strikingly by these two talented performers. Our thanks go too to James Sloan who joined Mirja in an especially lovely duet.

Anneli Johnson was responsible for the adroit hand-

ling of the coffee table for this unexpectedly large crowd -- from which the Finnish and Estonian delicacies disappeared at an astonishing rate. Thanks to Anneli for her part in making this affair the success it was.

SEE YOU at the Pikkujoulu, -Liisa Chanoff for Finlandia

Revontulet

Revontulet, formerly the Finnish Folkdancers of Fitchburg, celebrated their tenth anniversary November 10th at Saima Park.

Our group ran an ad in Raivaaja asking for suggestions for a new name and we chose Revontulet. Suggestion for this name was made by Juhani Puutio, one of the newer members in our group. It got most votes and fits us to a T. From now on associate Revontulet with The Finnish Folkdancers of Fitchburg. Also thanks to all who took part in our name game.

The celebration went over very well. A short article to the Finnish Cultural Center's newsletter was read by instructor Leena Kokk. There was no program scheduled since it was decided that the group was to enjoy each other's company. All the people involved with the folkdancers through the years were invited to attend. Although many came, there were some who didn't answer the calls and they missed the delicious Finnish "voileipäpöytä" that would have served more than twice the crowd that attended.

However, we had requested the former members Tina and Adi Press to entertain us with their beautiful dancing. Their wonderful excerpts of dances from different countries, including Mexican Hat Dance, were thoroughly enjoyed by all.

The dance music by Veikko Honkala & Company kept everyone on their toes throughout the afternoon.

Finally after a sumptuous meal we got to see the video films from FinnFest '84. It was especially interesting to see the "Kruunuhäät" (Mock Wedding) and other dances performed by our group.

I may also add that Mark Oberly, who was our instructor for several years, honored us by his presence. He seemed

to enjoy our activities, and also the layout of old pictures and clippings reminding us of the many places we had visited in the past.

Our group is also dreaming of visiting the Kaustinen Festival in Finland. With this dream in mind we have plans for a public get together during the winter months.

Watch for the word "Revontulet" in the future. -LK

Revontulet's logo (Designed by Diana Kamila)

Mini Mall carries
products from
new bakery

Fitchburg - The Mini Mall Mart, 432 Mechanic St., is now carrying the products of Nelson's Bakery of Greenville, NH.

Nisu, reikäleipä, and korppu are delivered fresh three times a week on Tuesday, Thursday, and Saturday. Joululimppu will be available during the holiday season.

Nelson's also makes butter-milk dinner rolls which Joseph Daly, proprietor of Mini Mall, says "melt in your mouth."

Mini Mall also carries barley flour, Skansen brand matjes herring, Felix brand lingonberries, Swedish ginger snaps.

Potato sausage, meat sausage, and lipeäkala will be available for Christmas.

For the upcoming holiday season, remember to stop in at Mini Mall.

KALENTERI

CALIFORNIA

Dec. 1--Finland's Independence Day Celebration, 2 p.m., Finnish Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St., Berkeley.

DELAWARE

Dec. 7--Delaware Finns' Christmas party, 7-11 p.m., Masonic Temple basement, Delaware Ave. and Heines St., Newark. For more details, call (302) 368-1001.

ILLINOIS

Dec. 7 - League of Finnish-American Societies Christmas party at the Scandinavian Club, Arlington Heights.

MAINE

Dec. 15--Finnish American Heritage Society of Maine meeting, 2 p.m., First Congregational Church, South Paris. Christmas program.

MASSACHUSETTS

Nov. 23--Dance, 8 p.m., Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by Hi-Lites.

Nov. 25--Workers' Credit Union annual meeting, 7:00 p.m., Saima Park, Fitchburg.

Nov. 26--Finnish Golden Age Club meeting, 2 p.m., Elm St. Church Hall, 264 Elm St., Fitchburg.

Dec. 1--Finlandia Foundation celebrates Pikkujoulu, 3 p.m., St. Paul's Evangelical Lutheran Church, 292 Concord Ave., Arlington. See the article on this page for details.

Dec. 14--Finnish American Club of Saima Christmas Party, Saima Park, Fitchburg.

MICHIGAN

Nov. 30 - Country Western Hoedown and Dance with music by Jim Kippola and his Band, Finnish Center, Farmington Hills.

NEW YORK

Oct. 1-Jan. 5--The Modern Spirit: Glass from Finland, Cooper-Hewitt Museum, 2 East 91st St., New York. Tel. (212) 860-6868.

Dec. 6 - Jean Sibelius: Violin Concerto, 8 p.m., Avery Fisher Hall, Lincoln Center, New York, (212) 874-2424, Boston Symphony, Seiji Ozawa, cond., Victoria Mullova, violin.

Dec. 7--Tribute to Jean Sibelius, concert featuring Anne Kauppi, piano, Kurt Nikkanen, violin, and Roberta Prada, soprano, 2:30 p.m., Donnell Library Center, 20 West 53rd St., New York.

Dec. 15--Recital by Barbara Hendricks, soprano, and Ralf Gothoni, piano, 8:00 p.m., Alice Tully Hall, Lincoln Center, New York, (212) 362-1911.

Dec. 18, 21 - Jorma Hynninen, baritone, will sing the role of Count Almaviva in W. A. Mozart's "Le Nozze Di Figaro", Metropolitan Opera, Lincoln Center, New York, (212) 362-6000.

OREGON

Dec. 6--"Northern Lights, Northern Lights" concert presented by Scanfest featuring Scandinavian singers including Jaakko Korvinen, bass-baritone, of Finland. Further information: Finnish American Literary Heritage Foundation, (503) 229-3064.

PENNSYLVANIA

Dec. 14--American Finnish Society of the Delaware Valley Christmas party, 6-11 p.m., Swedish Museum, 1900 Pattison Ave., Philadelphia.

Books for Christmas!

Raivaajan kirjakauppa

Just published!

Finns of Ashburnham, Ma. 1903-1983

by Kaino Waltari Rajala

To anyone who has a connection to this north central Massachusetts town, this book is delightful. Personal reminiscences are combined with many old-time photographs. Paperback \$12.00

English-Finnish Dictionary edited by George Halonen. Fifth printing, 461 pages, hardbound \$9.75

Scandinavian Cooking by Beatrice Ojakangas

Choose from 22 typical menus - including 4 smorgasbords - and over 195 authentic recipes from Denmark, Finland, Norway and Sweden. Illustrated with 70 full color, mouth-watering photos. Paperback \$12.95

The Finnish Cookbook by Beatrice Ojakangas

"400 old-country recipes including delicious baked goods, pastries, vegetable pancakes, fish, sausages, and the sensational coffee table" Hardbound \$9.95

Fantastically Finnish Recipes and Traditions Recipe editor Beatrice Ojakangas

This book combines recipes and interesting tidbits of information about Finland and Finnish Americans Paperback \$4.95

Sisu - "Even Through a Stone Wall" the exciting autobiography of Oskari Tokoi, the first premier of Finland. Hardbound \$8.00

Kaisa Kilponen Two Stories by Rebecca Cummings

This is one of the best books about Finnish American life which has come out. Don't miss it. Paperback \$4.95

The Finnish Imprint A New England Experience, edited by Dr. Liisa A. Liedes.

An extensive reference book on the history of the Finns in New England. Hardbound \$12.95

Salt of Pleasure Twentieth Century Finnish Poetry edited and translated by Alii Jarvenpa Paperback \$7.50

Blueberry God The Education of a Finnish-American by Reino Nikolai Hannula \$7.50

Order from:

Raivaaja Publishing Company
P. O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600

Add \$1.00 postage and handling per book (\$1.50 for the Finnish Imprint) and 75¢ for each additional book shipped to the same address. (Massachusetts residents add 5% sales tax)

MACHINES & TOOLS

4 Draw file, desks, safe, drafting table & machine, plan files, lockers, IBM typewriters, metal shelving, pallet racks, fork lifts, 36' magnesium portable loading ramp, work benches, office furniture.

RISONS

253 Main St.
(Rte. 121A) Plaistow, NH

Tel: 1-603-382-5671

Aurinkoiset tervetset mar-
raskuusta Floridasta. Päivä
paistaa taas ainakin toistai-
seksi huolien harmauden jäl-
keen Turistiklubille.

Marraskuun 13. päivän Iita-
na kokoontui Lantan Town
Hallissa turkijalautakunta, jo-
ka käsittelee Turistiklubin an-
omusta, että klubi vapautetta-
isiin viimeisten ja kaikkein
kalliimpien paloturvallisuus-
laitteiden asennuksesta.

Lautakunnan puheenjohtaja
oli asiallemme sympaattinen
ja myönteinen kuuluttuaan
selostuksen tilanteesta. Klu-
bin puheenjohtaja Kalle Ni-
kulan lisäksi paikalla oli seu-
ramme edustajana kuusi
miehistämme, jotka saivat
kalle ymmärtävät rakennus-
alan ja paloturvallisuuden asi-
oita. Kalle kuitenkin joutui
koko ajan vastaamaan kysy-
myksiin, koska hän parhaiten
tuntee tilanteen.

Päättökseksi tuli, ellei vain
yllätyksiä tapahdu, että mei-
dän ei tarvitse asentaa auto-
maattista vesisuihkusammu-
tusta näyttämölle eikä vetää
hälytysjohtoa haalilta Lan-
tan palokuntaan. Ne olisi-
vat tulleet maksamaan noin
30,000 dollaria, sillä kum-
massakin tapauksessa olisi
ollut pakko käyttää kalliita
ammattityövoimia.

Arvaatte, kuinka keventy-
nein mielin meihämme pois-
tuivat paikalta. Myönteisestä
illasta huolimatta kotiin ei
kuitenkaan menty, vaan su-
raan Turistiklubin näyttämöl-
le suorittamaan mittauksia.
Näyttämöalueen kokonaispin-
ta-alasta ja korkeudesta ni-
mittäin riippuu, onko vesi-
suihkujärjestelmä välttämä-
tön. Mittaukset osoittivat, et-
tä olemme varmasti selvillä
vesillä.

-Mutta huolta on silti kyl-
lin. Sateet tulivat tänne Flo-
ridaan alkusyksyllä, ja
vanhan klubitalon katto al-
ko vuotaa monesta paikasta.
Sitten tuli vielä myrsky
valtavine raesateineen tuhoa
täydentämään. Aina avul-
laat rakennusmiehemme, tarmo-
kas puheenjohtaja Kalle etu-
nenässä, kilpesivät katolle
tutkimaan asian tilaa.

Ilmeni, että noin neljän vuosi-
skymmenen takaiset puosot
olivat pahasti lahonneet. Koko
laaja kattopinta-ala on
siis uusittava. Taas puheen-
johtaja asialle, katoliikkien
tarjouksia hakemaan ja
vakuutuksen kanssa neuvotte-
lemaan. Vakuutus on korvan-
nut täällä satojen kotien ja
liikkeiden raesadevauriot hy-
vinkin reilusti.

Ain urakkatarjous oli
20,600 dollaria. Vakuutusyhti-
ö on ollut kovempi pala pur-
tavaksi - väläytellen jotakin
4,000 dollarin summaa. Ei-
hän silti rahalla päästä edes
alkuun. Lisäksi on sekä ison
että pienen salin kattoalut
korvattava uusilla ja tula-
kestaavilla. Siltä saatiin noin
5,000 dollarin tarjous. Jo-
ten pääntalvua riittää.

Paloturvallisuuslaitteista
on vielä asentamatta yksi;
sähköhälytysjärjestelmä. En-
tiedä, mitä se sisällään pi-
tää ja paljonko se tulee mak-
samaan. Niin pitkälle kuin
mahdollista olemme siis
koettaneet toteuttaa Floridan
valtion uusien asetusten meli-
le asettamat velvoitteet, että
omien ja ystäväseurojemme
jäsenten ja vieraittemme tur-
vallisuus olisi taattu. Tuntuu
hyvältä, että naapuriseuramme,
Lantan Town Hallissa, on
hyvät pyrkimyksemme oival-
lettu.

Olen ehkä, hyvät lukijat, i-
kävyttynyt näillä pitkillä
selonteilla taloudellista
vaikeuksista. Minusta
kuitenkin tuntuu, että suuren
yleisönkin on hyvä tietää, mi-
näkäläisten vaikeuksien keskel-
lä kamppailevat tällaisetkin
suuret, kukoistavat suoma-
laisseurat kuin Turistiklubi,
jolla kaikki näyttää pyyhkivän
hyvin.

Mutta tulomme ovat rajoit-
etut. Jäsenmaksu on 2 dol-
laria, sisällyttäen sunnuntai-
iltojen ohjelmaa ja tanssi-
laksuun yksi dollari, vie-
raillojenkin esityksestä pe-
ritään enimmäkseen vain 2
dollaria, kahvi kotipullankera
ja riisipuuro tarjotaan paljon
halvemmalla kuin ravintolois-
sa.

-Mutta seuran tarkoituk-
sena ei olekaan bisneksen te-
ko, vaan toimia eläkkeellä o-
levien suomalaisten kotona
seurustelupaikkana oman
kansan kulttuurilainista naut-
tien sekä tarjota sadollia tu-
risteillemme koti kauhana ko-
dista niiksi talvikuukausiksi,
jotka he luonamme viipyvät.

Ystävien auttava käsi

Viime kuukausina on ol-
lut kallisarvoista huomata, et-
tä kaikki haalimme kotinaan
käyttävät suomalaisseurat ja
lukemattomat yksityiset, jois-
ta monet eivät ole edes jä-
senämme, ovat avanneet sy-
dämensä ja kukkaronsa Tu-
ristiklubin taakkaa helpot-
tamaan. Viidokkin ovat sil-
mit avautuneet ja on alettu
tutkia, kuinka ensiarvoisen
tärkeää on, että tämä seura-
talo, tämä suomalainen kult-
tuurin eläin silloinpaase-
ma, säilyy.

Seuraavat seuramme ovat
lahjoittaneet 500 dollaria ku-
kin Turistiklubin korjausra-
hoon: Pohjalaiset, Pohjan-
tähti, Katrillit, Finlandia
Foundation ja Floridan Kar-
jalaiset.

Turistiklubin Naiskuoro, jo-
ka tähän saakka on laulanut
jokaisen laulunsa klubin hy-
väksi järjestetyn ensi kertaa
tanssilaisten, Halloween-naa-
maisten. Tarkoitukseksi, että
tulot menisivät kuoron oman
toiminnan hyväksi. Mutta
tanssit onnistuivat niin hyvin,
että tytöt päättivät kuitenkin
lahjoittaa 300 dollaria klubil-
le.

Laulumiehet tarjottivat
pannukakkuaamiaisien ja lah-
joittivat kaikki sen tulot, 375
dollaria klubillemme ja lisää
on kuulemma tulossa kevät-
puolella. Kalevalaiset pitivät
hyväksenne ohjelmallaan ja
lisäksi he ovat luvanneet jou-
luun 1 p:nä järjestämiensä
ja jo entuudestaan tunnetusti
herkullisen ilhapullapäivälii-
sensä tulot meille. Kymmenet
yksityiset ovat tehneet raha-
lahjoituksia. Eikä tämä kaik-
ki puhu hienoa kieltä suoma-
laistemme suuremmista
yhteishengestä.

Kiitospäivä

Kiitospäivän päivällisen
suhteen oli otettava varaslä-
hti sillä Hanne ja Hilka Jun-
rusella on työkiireitä itse ju-
lapäivän seuravilla. Mutta hy-
vä niin. Kiitospäivänä niin
morella on omat ohjelmansa
perheen ja ystävien seuras-
sa. Kakkuna-ateria oli jäl-
leen herkullinen ja kaikkien
mieli virittyi jo Kiitospäivän
tunneihin.

-Ja mitä ilo oli jälleer
katsella Hanneksen ja Hil-
kan työskentelyä. Ei kiir-
tää, ei stressiä, ei moasia-
oli kuin he olisivat valmi-
telee kotonaan viiden he-
gen päivällistä. Parikymmen-
tä pulleaa, kullaruskeaa lin-

tua hävitti parempin suihin
ja klubin kassaan kertyi 2,225
dollaria.

Kymmenet jäsenet ja ystä-
vät lahjoittivat rahaa ruoka-
tarvikkeiden ostoon joten jok-
seenkin kaikki tulot jäivät pu-
taana käteen. Kiitos taas,
Hilka ja Hanne ja kaikki
hymyilevät, nopsajalaksit
tarjoilijat.

Kyllikki Holmlo ystävineen
keitti makoisat hernekeitot ja
leipoi -pullaa ja leipää myyn-
tiinkin samaisen korjausra-
haston hyväksi. Sekin tuotti lä-
hes 500 dollaria.

Martin Markkinat

Aina yhteistoimintaan val-
miit ystäväiset karjalaiset
luovuttivat klubillemme pe-
rinteen Martin Markkina-
päivänsä, mikä tänä vuonna
oli marraskuun yhdeksäs.
Myyjäisemme onnistuivat pa-
remmin kuin koskaan ennen,
sillä sekä järjestäjät että os-
tajat saivat tyytyväisyyttä.

Tavaraa oli isossa salissa
pöydät kukkuroillaan japiiku-
salissa nautittiin kahvia ja
herkullisia leijua, vas-
tapaistettuja ja seurusteltiin
Frankin viihdyttävän musiik-
in säestämänä.

Olemme tavattoman kiitoll-
isia kaikille tavarain lahjoit-
tajille hyvästä, osin uude-
sitten tavarasta ja ostajille
reiluudesta. Saimme siel-
täänkin lähes 3,000 dollaria.
Mutta kovan urastuksen ta-
kana sekin oli.

Suurten laatikoiden nostele-
minen ja tavarain purkaminen
vielä kovin lämpimässä sää-
sillä - emmehan tiki raski it-
sellemme kallista ilmastoin-
tisäköä haaskata - käy työ-
ssä. Reippaat miehemme sen-
tään auttoivat kaikessa ras-
kaimmassa puuhassa.

Kyllikki Holmlo, Kirsti Äy-
rätö, Aili Puskala, Helga
Nikula, Sally Honka ja Sel-
ma Martensdotter leipoivat
pullaa ja leipää myyntiin
Varhain perjantai-aiamuna,
Minna Vilen ja ystävänsä Rau-
ha Greenrose, Katri Komo-
nen, Anna-Liisa ja Lauri Su-
tela, Toini ja Mike Lehtonen,
Liisa Betell ja Taimi Kulju
leipoivat 920 kappaletta suus-
sa sulavaa karjalapirakkaa,
leijua paistellivat tunti-
kaupalla Helga Nikula, Taimi
Lehti, Aili Puskala ja Liisa
Bertell, kahvikellon ja tar-
joitit hoitellivat Kyllikki
Holmlo, Selma Martensdot-
ter, Kirsti Äyrätö ja Onni
Puskala.

Kauppa kävi kuin siimaa
ja tunnelma koko myyjäisten
ajan korkealla. Ilonien muis-
to jäi, Arpojen myyntiä hoit-
telivat Lili Lehtinen ja Suo-
men tyttö Maija Siipio. Kalk-
ki arpajaisvoitotkin olivat
ilmaisia, jäsentemme lahjoit-
tamia.

Vierailuja

Koko syksyn on sunnuntai-
iltojen ohjelmista vastannut
huvitoimikuntamme, mutta
marraskuussa alkavat lavalle
ilmestyä vierailijat. Seisäjoen
Rautatieläisten Tanhuajat an-
toivat kaksi ohjelmallista. En-
si sunnuntaina saamme kuulla
Lapinlahden Nuoris-orke-
steria, joka täysin valitti jo
Pyhän Andreksen kirkon
runsaan kuulijakunnan loista-
valla, nuorekkaan herttaisel-
la konsertillaan. Kansandus-
taja Olavi Martikainen tuo
klubin konserttiin Suomen ter-
vetset.

Marrask. 24. p:nä antaa
viihdemusiikki-illan Eino
Grön, jolla on seuranaan to-
nenkin laulaja, mutta petty-
mykseksemme ei Katrille-He-
na, kuten oli ilmoitettu.

Ohjaaja Ari Laine Mirkku-
rouvinaan on jälleen saapunut
luoksemme talven viettoon, ja
jouluk. 1 p:nä esitetään vielä
kerran hänen ohjaamansa, jät-
teelmä "Aina vain yllätyksiä".
Samana päivänä on Kalevalai-
sen päivälliset. Jouluk. 3. p:nä
antaa konsertin laulaja Esko
Rahkonen.

JOULUK. 6. p:nä Suomen
Itsenäisyysjuhla seurojemme
yhdessä järjestämänä. Ohjel-
ma näyttää vallon upealta.
Naiskuoromme ja Floridan
Laulumiehet laulavat. Unto
Kaartiselä on mielenkiintoi-
nen lausuntaesitys, yleisöm-
mätäysin valittanut piano-
taiteilija, chililäinen Patricia
Siikari soittaa. Juhlapuheen
pitää englanninkielisen koulum-
me "vetäjä" Tuure Saumaa
ja uusi New Yorkin pääkonsu-
li Antti Lassila tuo Suomen
valtiovalan tervetset. Koleh-
ti kerätään Turistiklubin hyvä-
ksi, mutta koetamme myös
muistaa Kaunialan sotavam-
maisia.

Anton Oja poissa

Raskaan menetyksen koki
Turistiklubi, Lepokoti ja Ka-
levalaiset kun Anton Oja pois-
tui keskuudestamme lyhyen
sairauden jälkeen marrask. 9
p:nä.

Hän täytti viime keväänä 90
vuotta. Hän oli Turistiklubin
perustaja jäseniä. Hän edes-
auttoi suuresti Lepokotiamme
sen alkuvaiheissa ja myöhem-
minkin ja hänellä oli jäsen-
kortti No. 1.

Anton Oja jäi lähinnä su-
remaan poika George perhe-
neen, Detroit Lake, Mich.
Hautajaiset olivat Lakeside-
kappelissa ja muistokahvit
tarjottiin Lepokodissa. Hänet
haudataan entisen kotiseutun-
sa, Elyn, Minn. kalmistoon.
Hänen vaimonsa Impi kuoli
1978. Sadat ystävät jäivät tääl-
lä kaipaamaan Anton Ojaa,
juurevaa, huumorintajuista
Suomen miestä.

Raaka murhatys

-päätti nuoren suomalaisen
automiehen Matti Veli Osm-
anin elämän. Hän lähti toimi-
paikaltaan 821 So. Dixie, La-
ke Worth, lauantai-aiamuna kul-
jettamaan traileria pohjois-
selle 10. Avenuele häviten
sille matkalle. Trailer löy-
dettiin tiistai-aiamuna ostos-
keskuksen parkkialueelta ja
Osman sen sisällä murhattuna
yli 20 puukonhaavaa keho-
saan.

Hän oli vasta 34 vuotias.
Omisti tällä aikaisemmin
Scandia Motorsin, mutta vii-
me aikoina esitteli, myi ja
vuokrasi traileria. Perhe
muutti tänne kymmenkunta
vuotta sitten Ruotsista.

Häntä jäi suremaan vaimon-
sa Margaretin ja 11 ja 8-vuo-
tias pojat. Surun murta-
nuori äiti lapsineen palaa
Ruotsiin vieden miehensä tuh-
kan mennessään siunattavaksi
sillä omaisten läsnäollessa.
Murhatys on vielä selvit-
tämättä.

Kokous

Turistiklubin marraskuun
kokous oli tiistaina, 12 p:nä.
Kokouksella oli ääriään myö-
sin täynnä jäseniä, sillä klu-
bin asiat kiinnostavat. Pu-
heenjohtaja Kalle Nikula oli
Suomen matkansa jälkeen tu-
tulla paikallaan. Edellisen ko-
kouksen oli johtanut varapu-
heenjohtaja Martti Saarnio.

Käsiteltiin normaali kokou-
sasiat ja vieterit hiljainen
hetki Anton Ojan muistolle.
Läusuttiin tervetulleiksi 10
uutta jäsentä. He olivat Pir-
jo Pedersen, Gunnel ja Sulo
Virikainen, Ilona ja John Sjo-
lund, Silja Ghalam, Liisa ja

Yrjö Palmu, Mildred Mäki
Kallioinen ja Sherri Lee Kal-
lioinen, Alex Muto ja Lyyli
Hagelberg.

Olimme erittäin tyytyväisiä
sillä kaikki ovat toimeliaita
ihmisiä, osa jo kovasti kiin-
ni klubin töissä, ja osa, ku-
ten Pirjo Pedersen ja Yrjö
Palmu etevä musiikkihmi-
siä.

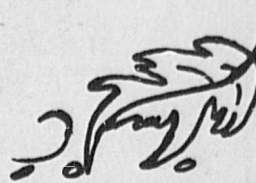
Edellisessä kokouksessa
saimme lausua tervetulleiksi
Mike ja Toini Lehtosen sekä

Suomen vieraan Maija Siipio,
jotka ovat jo puuissamme
mukana ja Aili ja Erkki Sar-
manin. Erkkion kaunisääninen
laulajapoika.

Edustajiksi Lepokodin joh-
tokuntaan valittiin Kalle Ni-
kula ja Frans Bertell, va-
ralle Minna Vilen. Anna Lisa

Sanomalehti - ainoa
taphtumien tasalla.

A BOUNTIFUL THANKSGIVING TO ALL
is our desire

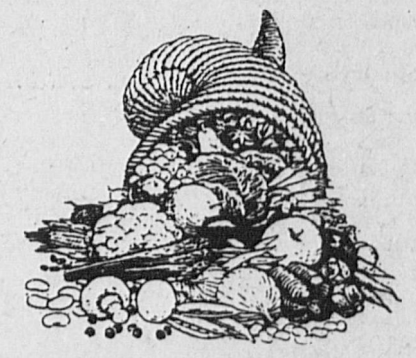

BONNEVILLE'S PHARMACY and HOME & HEALTH CARE CENTER

39 and 49 Wescott Road,
Danielson, Conn. 06239

Tel. RX 774-9362 - 774-1982

Russell Stover Candies
Herberts Candies
Beautiful Card and Gift Dept.

RICHARD N. HARRISON, owner

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.
Meetings every 2nd Friday of the
month, from Oct. through May
593 Park Ave. at 64th St. N.Y.C.
P.O. Box 2590
GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

DANIELSON OIL CO.
ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping
Commerce Ave.
DANIELSON, CONN.

SUOMALAINEN
PAIKANVALITYSTOIMISTO
HILDA KOTILA ja
VIRGINIA KOTILA MUEHLBERG

Hyviä paikkoja saatavana
Soittakaa (212) 288-6562
tai kirjoittakaa osoitteella:
FINNISH EMPLOYMENT
AGENCY INC.
206 East 85th St.
New York, N.Y. 10028

IMATRA SEURA
740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 212-438-9426
Mauno Laurila, puh.joht.
SAUNA TILAUKSESTA!
PÄIVÄLLISET
joka sunnuntai klo 2 ip.

TILLINGHAST - Hautaustoimisto
Danielson, Conn. Central Villa
Tel. 774-3284 Tel. Logo L.C. 2847

Edw. C. Halvorsen, Inc.
FUNERAL DIRECTORS
310-12 8th AVENUE BROOKLYN 20, N.Y.
In Continuous Service to the Community Since 1849

The Robert H
Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

JOULUTERVEHDYKSIÄ

Tervehdi ystäviäsi Jouluna
Raivaajan välityksellä

\$10.00 ILMOITUS

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Toivottaa: Nimi
Katuosoite
Kaupunki

\$5.00 ILMOITUS

Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle

\$1.50 nimi

\$2.00 nimi ja
osoite

Toivottaa: Nimi

Katuosoite
Kaupunki

Lähetä Joulutervehdys ensitilassa osoitteella:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420

AMERICAN FINNISH TOURIST CLUB

301 Central Blvd. Lantana, Fla

Joka sunnuntai ohjelmalla tai konsertti ja tanssia
lopuksi.
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen jär-
jestämässä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seu-
ra: Toreroaina ja sunnuntai klo 12 haali avoinna
pelejä ja seurustelua varten. Ravintola avoinna ohjelma-
ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia, voileipiä, riisipu-
roa hedelmäkellon kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyä.
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjavaraa, jossa yli 1000 valikoimaa

VOII

Avoimaa maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.
8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

ARVO PAANANEN

Funeral Director

131 SOUTH LAKESIDE DR.
LAKE WORTH FLORIDA
Puhelin 582-6633

ACE HARDWARE

1212 LANTANA RD.
Lantana, Florida 33460
"We stock sauna heaters"
Puh. 585-0247

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. 836-2113

42 Main St., Newport, N.H.

Marmorisia ja graniittisia
hautakivia
BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

Southeast Bank
MEMBER FDIC

Lake Worth Banking Center
114 North J Street
Lake Worth, Florida
(305) 586-4600

NIPPA SAUNANKUUKAITA
Laatua ja mieltä sitten 1930
Saunankuukaita, Nippa Supre-
me huoneenlämmittäjiä, Nip-
pa Energy-Maid keskuslämmi-
tys laitteita, Nippa Wildlife
Campstoves ja saunan tarpeita
Nopea toimitus. Bruce Mfg. Inc.
P.O. Box 273, Bruce Crossing,
MI 49912 (906) 827-3906
Jälleen myyjä halutaan

MOODY'S DINER and CABS

Erikoisia päivällisiä
Curb-palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

Työväenliike saa ensi vuonna keskuskirjaston

Työväenperinne ry on saanut merkittävän lisän siihen kirjastoon, josta syntyy ensi vuonna toimintansa aloittava Työväen Keskuskirjasto, Ammattiyhdistysopisto lahjoitti satunkunta hyllymetriä kirjoja, joita opiston opiskelijat eivät enää päivittäisessä koulutyössään käytä, mutta jolla silti on arvonsa lähdekirjina. Mukana on mm. monipuolinen kokoelma eri maiden ammattiyhdistys liikkeä käsitteleviä kirjoja.

Ammattiyhdistysopiston kirjalahjoituksen jälkeen tulevan keskuskirjaston nide-määrä kohoa 165.000:een. Keskuskirjaston pesämunan ovat muodostaneet Työväen Arkiston ja Kansan Arkiston kirjastot ja äskettäin siihen saatiin merkittävä lisä, kun Kulutusosastunkuntien Keskusliitto lahjoitti kirjastonsa.

Työväenperinne ry:n hallituksen puheenjohtaja Olavi Hurri toteaa, että ajatus työväen keskuskirjastosta kuuluu niihin, jotka ovat syntyneet moneen kertaan. Viimeksi 1970-luvun puolivälissä heräsi poikkeuksellisen vahva harastus perinnepolitiikkaan ja politiikan perinteisiin.

-Syntyi uusi yhteiskuntapolitiikan alue, Hurri sanoo.

-Monet nuoremmat tutkijat ja muut asiantuntijat, jotka olivat asiasta kiinnostuneet, saivat mukaan merkittäviä järjestöjä. Muiden muassa SDP:ssä perustettiin perinnepolitiikka työryhmiä. Lopulta puolueuuvoston tasolla syntyi päätöksiä siitä, mitä pitäisi tehdä. Niinpä kes-

kuskirjastoja ja keskusmu-seoita koskevat päätökset SDP:n osalta löytyvät puolueuuvoston pöytäkirjoista. Myös ammattiyhdistysliikkeessä on tehty liittokokospäätöksiä tältä alalta. SAK:n kulttuuriohjelmassa vuodelta 1981 on ainakin työväen keskusmuseon perustamista koskeva esitys.

-Näitä päätöksiä on vii-me vuosina yritetty saada käytäntöön, Hurri jatkaa. -Pari vuotta sitten perustettiin Työväenperinne ry ja sen työn tuloksena on nyt ensimmäiseksi syntymässä Työväenliikkeen Keskuskirjasto. To-dennäköisesti ensi keväänä ai-ainakin syksyllä kirjasto avaa ovensa. Sijaintipaikkana tulee olemaan Työväen Arkiston naapuristo. Helsingin Työväentalosta on voitu varata kirjastolle sopivat makasiini-ja toimistotilat.

Hurri jatkaa, että haave työväen keskusmuseosta on myös lähellä ratkaisua alkojaan. Periaatteelliset valmiedet sen perustamiseen ovat olemassa viranomaisen ja museo-väen keskuudessa. Ollaan vahvasti sitä mieltä, että tällai-nen erikolismuseo Suomessa tarvittaisiin. Työväenperinne ry on saanut tämän museon-kin toteuttamisen velvoitteek-seen.

-Jos museon sijaintipaikka minusta riippuisi, olisin Tampereen kannalla ja ni-menomaan olisi mieleinen si-jointuspaikka Tampereen Työväentalo, joka juuri on uudel-leenjärjestelyjen kohteena, Hurri sanoo. (SS)

Työväenliikkeen keskuskirjaston kirjat ovat Työväen Arkistossa ja Kansan arkistossa. Nyt ammattiyhdistysopistolta saatu lahjoitus si-joitettiin Työväen Arkiston, johon arkistonhoitaja Esa Lahtinen si-joiittelee väliaikaisesti hyllyyn myöhemmin parempaan järjestykseen pantavaksi.

Suomi hakee ESAn liittännäis-jäsenyyttä

Suomi aloitti viime viikol-la viralliset neuvottelut liittymisestä Euroopan avaruus-järjestöjen ESAn liittännäis-jäseneksi. Neuvottelut alkoivat Pariisissa 15. marras-kuuta.

ESAn liittännäisjäsenyyden ohella neuvotellaan Suomen osallistumisesta kahteen jär-jestön erillishankkeeseen.

Suomen osallistumista jär-jestön työhön perustellaan mm. sillä, että näin voidaan tukea Suomen avaruusturki-musta ja lisätä osaltaan huip-puteknillan tuntemusta maas-samme.

Suomi esitti liittännäisjä-senyyttä koskevien neuvotte-lujen aloittamista ESA:lle jo viime vuoden joulukuussa. ESAn neuvosto päätti kuitenkin viime helmikuussa olla ottamatta Suomen esitystä käsiteltäväksi.

Suomen Pariisissa ole-vaa suurlähettiläs Ossi Sunell jätti lokakuun alussa ESAn pääjohtajalle Reimar Lustil-le kirjeen, jossa uudistettiin pyyntö liittännäisjäsenyyttä koskevien neuvottelujen a-loittamisesta.

Liittännäisjäsenyyttä poh-justettiin kuluvan vuoden ai-kana useiden asiantuntijaval-tuusunkuntien matkoilla ESA maiden pääkaupungeissa ja järjestön sihteeristössä Pa-riisissa. Myös poliittisen ta-son keskusteluja käytiin mm. viime kesän Ety-juhlan aika-na Helsingissä sekä pääministe-ri Kalevi Sorsan virallisella Tanskanvierailulla syyskuu-lä.

Olut yhä kysyntää

Suomalaisten juomatavat ovat olutvaltaistuneet. Vah-vasta oluesta on tullut Alkon pääjohtaja Heikki Kosken mi-kaan anniskeluravintoloiden tärkein tuote. Tällä hetkel-lä oluen osuus anniskelusta on 58 prosenttia ja näyttää siltä, että vahvan oluen myyn-ti tulee edelleen nousemaan nopeammin kuin alkoholijuomien keskimäärin.

Rauma-Repola hiljensi kaksi sahaa

Rauma-Repola lopettaa Lahden sahan sekä Tornio-sa sijaitsevan Rytän sa-hansa toiminnan. Euroopan suurimman sahatavaran tuot-tajan marraskuun 8. päiväi-nen ilmoitus on jälleen uusi merkki sahateollisuuden viisi vuotta jatkuneesta tappiokrii-sistä.

Lahden ja Rytän sahojen lopettaminen koskee arviolta 570 sahajan ja metsäosasto-jen työntekijää ja toimihen-kilöä, joista Rauma-Repola pystyy tarjoamaan työpaikan muualla yhteisössä ehkä sadal-le.

Tappiot 120 miljoonaa

Rauma-Repolan kahdeksan sahan alhainen käyttöaste on yhtiön mukaan merkinnyt e-pävarmoja työoloja ja toistu-via lomautuksia kaikille sa-hoilla työskenteleville. Yhtiön sahat ovat käyneet keskimää-rin 60 prosentin käyntiasteel-la. Vuotuisesta runsaan mil-joonan kuutiometrin kapasiteetista huolimatta sahatava-raa Rauma-Repola on saanut kaupaksi vain noin 700.000 kuutiota vuodessa.

Sahausmäärä säilyy

Rauma-Repola vakuuttaa sahausmäärien pysyvän kah-den sahan lopettamisesta huolimatta ennallaan noin 700.000 kuutiometrinä vuosit-ain. Lahden ja Rytän sahan käytännön sahaus on ollut vuo-sittain yhteensä 250.000 kuu-tiota.

Vaikea asia, sanoi Potila

Rauma-Repolan pääjohtaja Antti Potila sanoo sahajan lo-pettamis päätöksen olleen vai-kean. Potilan mukaan sahajan lopettamis päätöksenä pait-paikkaa työntekijöille parem-mat työolosuhteita mahdollisuu-det kuin pienellä paikka-kunnalla.

Rytän sahan kuoliniskuun vaikutti Rauma-Repolan mi-kaan lähinnä se, ettei pohjois-sessa löydy tukkipuuta kaikil-le sahajalle.

Pienillä paikkakunnilla sa-hat ovat usein ainoita työn-antajia. Potila uskoo, että Lahden sahan lopettaminen jättää työntekijöille parem-mat työolosuhteita mahdollisuu-det kuin pienellä paikka-kunnalla.

Rytän sahan kuoliniskuun vaikutti Rauma-Repolan mi-kaan lähinnä se, ettei pohjois-sessa löydy tukkipuuta kaikil-le sahajalle.

Sahojen toiminta hiljenee lopullisesti kevätseen men-nessä. Yhtiö käy parhaillaan neuvotte-luja henkilöstön kans-sa käytännön kysymyksistä.

Lehdistömitali Max Jakobsonille

Sanomalehtien Liiton hal-litus on päättänyt antaa Sano-malehdistön kunniamitalin 1985 toimintansa johtaja Max Ja-kobsonille hänen ansiostaan journalistin toteuttama ja kehittäjänä sekä sanomaleh-den tehtävänä erinomaisten ymmärtäjä.

Päätöksen perusteluissa to-detaan, että Max Jakobson on sanomalehtimies alkujuu-riinaan. Työskenneltään STT:n ja BCC:n palvelukses-sa hän toimi Uuden Suomen Lontoon kirjeenvaihtajana.

Virkistysmatka Siuntion kylpylään

Eino P. Talikko

Lentokoneemme oli onnellis-esti laskeutunut New Yorkin JFK:n lentokentälle ja nyt meil-lä oli aikaa nelisen tuntia odo-tella Finnairin koneen lähtöä Suomeen kuuntelemaan mahdol-lista käen kukuntaa, tapaamaan sukulaisia ja ystäviä ja hoidat-tamaan raunioitumaan alkanut-ta kehoamme suomalaisessa terveyskylpylässä.

Odotusaikamme ei muodostu-nut pitkäaikaiseksi lentohal-lissa, sillä samoilta tuoliriveil-lä istui viitisenkymmentä ame-rikkalaista, jotka jatkoivat Suo-meen samalla koneella kans-samme ja sieltä edelleen Suo-men itäiseen naapurin muuta-man viikon kieroille. Jotkut heistä olivat utelaita tie-tämään ennakkoon, minkälai-sa oli Suomessa ja minkälai-sa siitä itään päin.

Tietysti me voimme antaa verrattain suotuisan selostuk-sen Suomesta, mutta siitä e-delleen "niet", emme ole käy-neet emme tiedä mitään. Vain sen minkä olemme lehdistä lu-kenut, kuten varmaan kysyjäkin.

Valitettavasti lähtöimme NY:stä myöhästyi 1 1/2 tuntia, sillä Suomesta juuri tullut ko-ne oli myöhässä. Mutta ei-pä niin pahaa, ettei jotain hyvää-kin, sillä Helsingissä olemme minuutilleen varsinaisessa tu-lajassa. Hyvin tehty Finnairin miehet. J voimme sanoa naiset myöskin, sillä hymyilevä ja ystävällinen palvelu oli erittäin miellyttävää matkustajille. Voi-sihan se olla toisinkin päin, sellaistaakin tapahtuu. Mutta emme puhu niistä.

Lentokentällä oli sukulaisia ja ystäviä vastassa kukkineen, ja tunne oli lämmin alusta al-kaen. Kuulumisia vaihdettiin puolin ja toisin halastaen lo-massa. Markatavarat vietin au-tolle, Finnairin rullatuoli pala-utettiin lentoasemalle ja siitä sitten hiljalleen autoon.

Olimme valmiit aloittamaan matkan maantietse suoraan hoitolaan, ja tämä otti aikaa rei-lun tunnin. Ei ollut enää kil-rettiä. Hiljaa ajaen ihailimme Etelä-Suomen vehmaita maas-toja tien kummallakin puolen. Silloin tällöin joku järvi antoi tuota luonnon siinä metsien ja peltojen vihreyteen. Paikka pai-teteellisen sijainti ja puun-hankinta.

Tuli mieleen luontoa katsel-leessa, että kyllä olet kaunis si-nä kesäinen Suomi. Oli touko-kuun 29 päivä, 1985. Olimme jo talvella tilanneet huoneen kahdelle henkilölle Siuntion kylpylästä, vetmaassa Etelä-Suomessa. Matkaa kylpylästä oli Helsinkiin 50 km. Lohjalle 15 km ja entiselle Porkkalan vuokraalueen rajalle vain muu-tama kilometri.

Automme pysähtyi rakennuk-sen lasisten pääovien eteen. Menimme sisään ja tulimme hy-vin tilavaan aulaan, minkä va-semmalla seinustalla oli 'vas-taotto', engliskaksi pitkän-lainen kauneri, minkä takana kaksi ystävällisesti hymyilevää tyttöä toivotti meidät tervetul-leeksi taloon.

Asianomaisten kirjausten jälkeen meille osoitettiin huo-neemme sijainti, annettiin sen avain ja niin olimme 'sisällä'. Jos kantamuksia oli paljon, ninkuin meillä sattui olemaan, niin ystävällisesti autettiin ni-liden saamisessa huoneeseemme.

kärryjä käyttäen, kuten lento-kentällä.

Seuraavana päivänä oli lää-kärin tarkastus, minkä perus-teella saimme 'lukujärjestyk-sen' ninkuin koulussa ja tä-hän paperiin oli merkitty päi-vittäin ja tunnittain annettavat hoidot koko kylpyläläisillemme a-jaksi. Tähän tosin voi saada muutoksia myöhemmin, jos katsoi tarpeelliseksi.

Mainittakoon, että tarkasta-villa lääkkäreillä ei ollut kiiret-tä tarkastuksen aikana. Kysel-tiin ja tutkittiin ja taas kysel-tiin ja koputettiin. Hoidot alkoi-ivat seuraavana päivänä. Em-me voi sanoa, oliko jokaisen kohdalla samoin, mutta vain myönteisiä lausuntoja muis-tamme kuulleemme. Eikä se mielestämme mikään ihme ole-kaan, niin ystävällisen luis-tavaa oli asiain käsittely.

Rakennus, minkä toisessa kerroksessa oli huoneemme, o-li nk. vanhempi osa, reke-nettu 10 vuotta sitten, 3-ker-roksinen, ja siinä sijaitivat toimisto, lääkärien (5) vastaan-otot, terapiasastot ja kylpy-län ravintola, missä kaikki söimme, esitelmäsali, jne. A-suinhuoneet olivat kaksi yle-m-pää kerrosta.

Tämä rakennus oli maaston mukaan korkeammalla kuin 5 vuotta sitten rakennettu uudem-pi osa, missä oli mm. talvipuu-tarha. Sekin rakennus oli sa-moin 3-kerroksinen. Raken-nusten välillä oli ehkä 500 jalkaa, mutta ne oli yhdistetty toisin-sa tilavalla maanlaisella tun-nelilla, minkä sivuilla oli kokoushuoneita, voimistelusa-li, saunat jne.

Kaikki tila oli käytetty hyvin asiallisesti. Seinät ovat vaa-keiksi päällystetyt, parissa kohtaa näimme seinään upote-tun kala-altaan, missä etelän merissä tavattu kala uisk-keilit. Lattia olivat pääl-lälystetyt kaunisvärillä laa-voilla. Hissijä tai rappukäy-riä hyväksesi käyttäen pääsi alhaalta ylempiin kerroksiin tai päinvastoin.

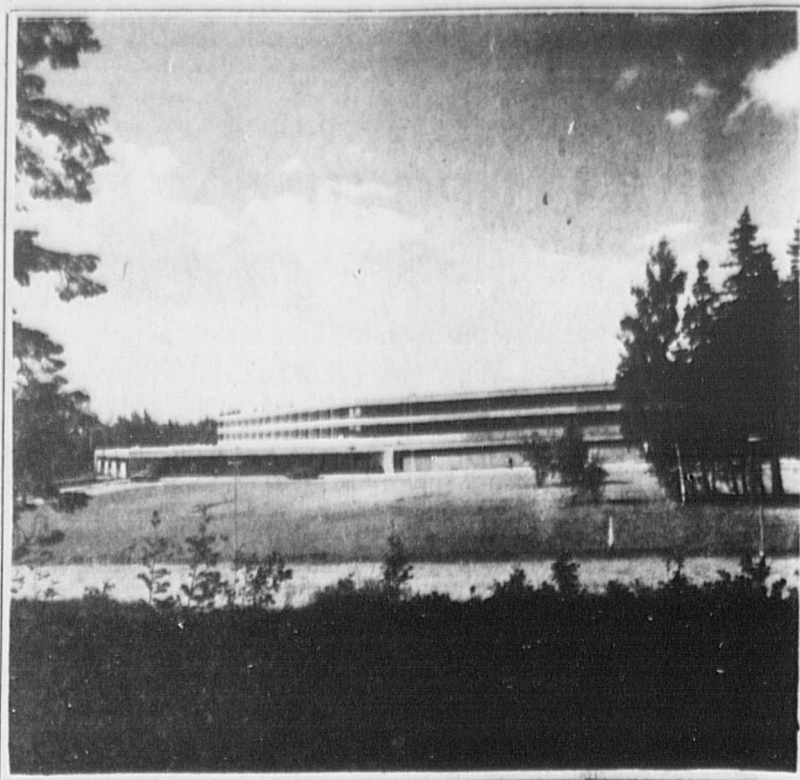
Asuitpa kummassa rakennuk-sessa tahansa, niin suomaan lähtesssä ei tarvinnut ulos astua. Samoin oli asian laita, jos kävit lääkärien tai sairaan-hoitajattarien luona, saunas-sa, uimassa, saamassa tera-piaa.

Ei tarvinnut perustella il-masta, koska kaikki asiat voit-hoitaa seinien sisällä. Mutte-jos halusit lähteä maastoon kä-velypolulle, juoksemaan met-sään tai tielle, pelamaan pie-noisgolfia, heittämään tikkaa, niin ulos oli mentävä.

Suomalaisosia Mars-luotaimeen

Suomalaiset tiedemiehet o-vat päässeet rakentamaan en-si kertaa laitetta, joka mat-kaa avaruuteen. Suomalaiset ralentavat yhteistyössä ruo-tsalaisen kanssa kahteen neu-vostoliittolaiseen Mars-luo-taimen sijoitettavien ns. plas-maspektrometrejä.

Suomalaiset työskentelevät "hivittävällä paineella", sil-lä laitteiden suomalaisosien täytyy olla valmiina lopullis-ta testausta varten ensi me-liskuussa.

Mainittakoon, että kylpylässä annettiin myös liikunta-neuvon-taa sekä sisällä että ulkona. Voimistelusalit oli tähän ern-omaisen sopiva sisällä kun-taas ryhmäkävely läheisyyden eri paikkoihin oli ohjelmassa uikolliikuntana. Tällaisten hoit-tojen ohjaukseen koulutettu henkilö oli aina mukana ryhmä-tä vetämässä. Emme tosin itse henkilökohtaisesti voineet ni-hin osallistua, mutta mukava oli katsoa, millä innolla ihmiset lähtivät mukaan.

Emme malta olla mainitse-matta, että Siuntion hoitolas-sa on kaksi 25 metriä (n.80 jalkaa) pitkä uima-alla, joista toisessa voit uida vas-tavirtaan ja samalla saada ve-sihierontaa lihaksillesi. Ve-den lämpö oli altaissa 77 F. Pienempi, kolmas allas, mis-sä annettiin vesiterapiaa, oli noin 25 jalkaa pitkä ja saman levyinen, veden lämpö oli kor-keampi. Oli oikein miellyttäv-ää voimistella tuossa altaas-sa. Ja uskomme sen olleen myös parantavaa tässä pitkä-aikaisessa sairaudessa.

Eräänä päivänä astuessam-me ulos hissistä ja aulassa kä-

vellessämme tuli eräs nuoren-puoleinen naishenkilö keskus-telemaan kanssamme. Hän kä-veli jotenkin valvallisesti al-vankiin vähän jalkojaan heit-täen lonkista alkaen. Olimme nähneet hänet usesti ruokailu-ajan aikoina. Vähän kuin aras-taen hän kysyi, mikä sairaus minua vaivasi. Kun mainitsin nimen, niin hän sanoi itseään olleen saman vitruksen 15 vuot-ta sitten, kun hän oli 17-vuotias. Lääkäri, joka oli häntä hoitanut, ei varmaankaan ol-lut tuntenut sairautta ja hän oli saanut joitakin pistoksia, mitkä jääkööt mainitsematta.

Sanottakoon vain, että kyllä on lääkkärikin ikävä, kun te-kee mieli auttaa potilasta sai-raudessa, mutta jos et tiedä mikä on sairaus, niin joskus kokeillaan jos jotakin hoitoa potilaan tilan parantamiseksi. Ja vielä on parempi jos sai-rauteen ei ole vielä lääkkeitä keksitty. Kalkessa viitsau-des-saan ihmiset eivät ole niin vii-saita kuin pitäisi olla. Mainit-takoon, että tämä henkilö ker-toi olleensa pois työstä yhtämittaa 5 vuotta ja aina sil-loin tällöin sen jälkeen.

Jatkuu ensi viikolla

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS

FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES—WEEKLY RETURNS

MINIMUM STAY 1 WEEK — MAXIMUM STAY 1 YEAR

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$495 • SEATTLE \$595

LOS ANGELES \$695 • MONTREAL \$595*

* RULES AVAILABLE UPON REQUEST

CHILDREN 50% — INFANTS 10%

MONEY-SAVING TAX-FREE CONNECTIONS FROM

ALL OTHER AIRPORTS IN NORTH AMERICA

SEATS ARE LIMITED — RESERVE YOURS EARLY

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

FLY SAS TO FINLAND

Enjoy wide body comfort from our five gateway cities—New York, Chicago, Los Angeles, Seattle and Anchorage. Make convenient connections throughout Scandinavia to the principal cities in Finland.

Ask your Travel Agent about Scandinavian Airlines convenient schedules, low air fares and traditional hospitality and service.

SAS

TILAUS JA OSOITTEENMUUTOS

osoitteen muuttuessa
liittääkää vanha osoite mukaan

NIMI _____

OSOITE _____

POSTINUMERO _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00

Ulkomailla 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

RAIVA AJA

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Puh. (617) 343-3822